

Година XIX, број 173
јануар/фебруар 2017. године

НОВИНЕ

Ловачке

ЛИСТ ЛОВАЦА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Зиму
обилјежиле
хајке на вука

SAMSUNG

Samsung
Galaxy A5
(2017)

12,10KM rata
69,60KM jednokratno
uz **MojMix Premium**

**Moj Mix
PREMIUM**

- ✓ 16 GB memorija
- ✓ 0,18 KM/min prema svima u BiH
- ✓ besplatni prijateljski broj
- ✓ 600 minuta prema svima u BiH
- ✓ 500 minuta prema mlađim mobilnoj mreži u Srbiji

Samsung
Galaxy A3
(2017)

9,88KM rata
56,80KM jednokratno
uz **MojMix Top**

**Moj Mix
TOP**

- ✓ 8 GB memorija
- ✓ 0,18 KM/min prema svima u BiH
- ✓ besplatni prijateljski broj
- ✓ 500 minuta prema svima u BiH
- ✓ 250 minuta prema mlađim mobilnoj mreži u Srbiji

NOVA A SERIJA JE STIGLA.

Iskusi novu Samsung Galaxy A seriju otpornu na vodu i prašinu sa još većom memorijom, savršenom kamerom i širokom paletom novih boja.

m:tel *imate prijatelje!*

Ponuda važi do isteka zaliha. Ukoliko se odlučite za kupovinu uređaja na rate, prilikom kupovine telefona plaćate 20% cijene, a ostatak dijelite na željeni broj rata, u zavisnosti od trajanja ugovora. Detaljne informacije na www.mtel.ba

www.mtel.ba

korisnički servis 0800 50 000

 mtelbih You Tube [mtelimateprijatelje](https://www.youtube.com/mtelimateprijatelje)

Трећи пут учествујем у "Дамском лову" и то довољно говори колико сам задовољна, рекла Брковићева

ЧЕТВРТИ ПУТ ОДРЖАНА МАНИФЕСТАЦИЈА "ДАМСКИ ЛОВ" У КОТОР ВАРОШУ

Даме раме уз раме са колегама

Стране 23 - 26

Представљамо ловишта Републике Српске - Ловиште Добој

ДИВЉЕ СВИЊЕ У ЕКСПАНЗИЈИ

Стране 6 и 7

РАЗВОЈНИ ПУТ КАРАБИНА ДИРЕКТНЕ АКЦИЈЕ

ОД МАНЛИХЕРА ДО МЕРКЕЛА

Стране 32 - 36

У ИСТОЧНОЈ ИЛИЦИ ЗАСЈЕДАЛА СКУПШТИНА ЛОВАЧКОГ САЗЕЗА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

ЛОВЦИ СНАГА НАШЕГ ДРУШТВА

Стране 4 и 5

"Ловачке новине"

ЛИСТ ЛОВАЦА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Година XIX, број 173, јануар/фeбруар 2017. године

Издавач: Ловачки савез Републике Српске, Бијељина, улица Меше Селимовића 15

Телефон: 055/ 227-100, факс 055/ 227-107

E-mail: lovackisavezrs@teol.net

Жиро рачун: 562001000005781

За издавача: Саво Минић

Главни и одговорни уредник: Душан Релија

Уређивачки одбор: Саво Минић, Василије Савић, Војо Стјепановић, Драшко Росић, Здравко Илић и Душан Релија, представник "Гласа Српске"

Насловна страна:

Фото: Жељко Секулић

Комисија за информисање Ловачког савеза РС:

Војо Стјепановић, председник, Миленко Лазаревић, Александар Шљивић, Недељко Гламочак и Жељко Антонић

Штампа: "Глас Српске"

Тираж: 19.000

Лист излази сваког последњег петка у мјесецу

Плаћањем чланарине чланови Ловачког савеза Републике Српске постају претплатници "Ловачких новина"

Рукописи и фотографије се не враћају, а све прилоге слати на E-mail: lovacken@gmail.com

Рјешењем Министарства просвјете и културе број 07.3-27-3/07, од 9. маја 2007. године, лист је уписан у регистар јавних гласила под бројем 512.

**Извјештај о раду
и пословању
у прошлој години
и измјене и допуне
Статута, обиљежиле су
сједницу Скупштине
Ловачког савеза
Републике Српске**

ПИШЕ: ВОЈО СТЕПАНОВИЋ
lovacken@gmail.com

Оно по чему се ова двадесета сједница Скупштине ловаца Републике Српске разликовала од претходних деветнаест је што се први пута пред делегатима нашао Извјештај о раду и финансијском пословању у протеклој години.

Отварајући скупштинско засједање, председник Скупштине Драган Павловић је подсетио да је ранијих година извјештаје усвајао Управни одбор, а скупштински делегати би о томе само били информисани.

Међутим, прошлогодишњим избором Саве Минића за председника Савеза, ова пракса је прекинута па делегати свих ловачких удружења Српске имају прилику да се упознају и расправљају о раду свих органа и тијела Савеза, али и о прикупљеним финансијским средствима и начину њиховог трошења.

Година у знаку дојеле ловишта

У 2016. години одржане су четири сједнице Управног одбора и неколико засједања Комисије за нормативну дјелатност, те комисија за информисање и оцјену ловачких трофеја. Говорећи о раду Ловачког савеза у прошлој години, председник Саво Минић је рекао да је била обиљежена установљавањем и додјелом на коришћење ловишта ловачким удружењима Републике Српске.

**ЛОВАЧКИ САВЕЗ ЋЕ
СЕ ЗАЛАГАТИ ДА ЛОВЦИ
БУДУ ОСЛОБОЂЕНИ
ПОРЕЗА НА ОРУЖЈЕ**

- Пред нама је сада период од десет година, на колико су ловишта додијељена на газдовање ловачким удружењима. Протеклу годину обиљежила је успешна сарадња са ресорним министарством у Влади Српске, те са Кинолошким савезом, ловачким савезима Федерације БиХ и Херцег-Босне и

У ИСТОЧНОЈ ИЛИЦИ ЗАСЈЕДАЛА СКУПШТИНА

**СКУПШТИНА
ЛОВАЧКОГ САВЕЗА
РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ**

Председник
Скупштине Драган
Павловић поздравља
делегате
ФОТО: В. СТЕПАНОВИЋ

Ловци снага нашег друштва

Председник Ловачког
савеза Саво Минић
активно учествовао
у раду Скупштине

ЛОВАЧКОГ САВЕЗА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ

Делегати Добојско-модричке регије

бољим електронским увезивањем и прецизнијим дефинисањем гдје се и који дио посла обавља.

Измјене и допуне Статута

На дневном реду скупштинског засједања нашле су се измјене и допуне Статута Ловачког савеза. Иницијатива је покренута на претходној сједници Скупштине, након чега је о томе донио одлуку и Управни одбор, а потом је спроведена расправа у свих 11 регионалних ловачких савјета.

Према одредбама усвојених измјена, убудуће ће сви органи и тијела које именује Скупштина њој подносити извјештаје о своме раду, а председник Савеза моћи ће највише два пута узастопно обављати ову функцију.

Када је у питању чланство, ловци могу остварити статус матичног члана само у једном ловачком удружењу и само у том удружењу могу стећи право да бирају и буду бирани у органе и тијела Ловачког савеза.

Статутарним измјенама прецизније је дефинисана и област издавачке дјелатности. Додат је нови члан Статута који гласи: "Савез има своје гласило "Ловачке новине".

Уредништво "Ловачких новина", на челу са главним уредником, бира Управни одбор, а на приједлог председника Савеза. Главни уредник је за свој рад одговоран Уредништву и Управном одбору. Савез може издавати и друге публикације у сврху промовисања ловства и едукације чланства".

Због избора на дужност секретара Ловачког савеза, Скупштина је разријешила дужности члана Управног одбора Василија Савића,

а умјесто њега именовала Живојина Лазића из Бијељине.

Порез на оружје

Након неколико дискусија делегата који су изнијели незадовољство новим Законом о оружју, па чак предлагали и мирне протесте ловаца, председник Ловачког савеза РС, Саво Минић је рекао да ће Савез покушати да издејствује ослобађање ловаца од плаћања пореза на оружје, а намет би и даље важио само за оне који имају луксузно оружје.

НА РАЧУНУ САВЕЗА ОСТАЛО 27.347 МАРАКА

- У Министарству унутрашњих послова РС имамо апсолутно разумјевање и направљен је велики искорак када је ријеч о набавци оружја за ловце који већ посједују оружје и када је ријеч о набавци муниције. Савез ће се укључити у даље активности и покушати утицати на то да буде пронађен систем у коме би ловци били ослобођени плаћања пореза на оружје, а да остале порез на оружје за које буде утврђено да је заиста ријеч о луксузу - истакао је Минић.

Своје излагање Минић је закључио податком да у Републици Српској има око 20.000 ловаца, што представља снагу нашег друштва јер они познају сваки педаљ територије и сваки камен Републике Српске. Истовремено, ловци су и својеврсни амбасадори који на ловачким манифестацијама широм свијета промовишу Српску.

међународним асоцијацијама за ловство - нагласио је Минић.

Ловци су и прошле, као и свих претходних година, активно учествовали на Сајму лова у Бањалуци и Новом Саду, а успјешно је приведено 15. Куп такмичење у гађању летећих мета. Након четворомјесечне паузе и успостављања сарадње са "Гласом Српске", поново су почеле излазити "Ловачке новине", звани-

чно гласило ловаца Српске.

Када је ријеч о финансијском пословању, укупни приходи у 2016. години износили су 312.200 КМ, а расходи 284.852 КМ, тако да је на крају године на рачуну Ловачког савеза остало 27.347 марака.

ЛАЗИЋ УМЈЕСТО САВИЋА У УПРАВНОМ ОДБОРУ

Слободан Ђорем, председник Надзорног одбора Ловачког савеза, у свом Извјештају о раду констатовао је да постоје одређене потешкоће у функционисању Стручне службе јер се један број радника налази у Сокоцу, други у Бијељини, а трећи у Бањалуци.

Чињеница је да овакав начин рада изискује и веће материјалне трошкове па је сугерисано да се ове потешкоће покушају ријешити

ПИШЕ: ВОЈО СТЈЕПАНОВИЋ
lovacken@gmail.com

Ловиште Добој, које се простире на површини од 65.633 хектара, може се убројати у ред богатих ловишта Републике Српске. И по броју чланова Ловачко удружење "Фазан" из Добоја најбројнија је ловачка организација Српске, а руководство овог удружења у протеклој години било је максимално посвећено улагању у ловиште.

Набављено је и уграђено десет аутоматских хранилишта, првенствено за дивље свиње, гдје су предност имале секције које имају добре услове за станишта ове дивљачи, а крајем новембра набављена је минерална со, која ће у великој мјери поправити здравствено стање срнеће дивљачи и утицати на јачање имунитета. Од отварања ловне сезоне на дивље свиње, у ловној 2016/17. години, резултати су и већи од очекиваних. До сада је одстријелено близу 50 примјерака ове дивљачи, од чега су, по процјенама, три већ у медаљи.

Будућност у газдовању дивљом свињом

- Будућност газдовања дивљом свињом у добојском ловишту не треба да се заснива на узгоју најбољих трофеја него, прије свега, на томе колико јединки неко станиште може подносити, те на одржавању популације која је усклађена са његовим могућностима - каже предсједник ЛУ "Фазан" Ведран Божичковић.

ОДСТРИЈЕЉЕНО ВИШЕ ОД 50 ПРИМЈЕРАКА ДИВЉЕ СВИЊЕ

Иако је дивља свиња ловостајем незаштићена дивљач, ипак треба водити рачуна о бројности популације, а са друге стране реално је очекивати и штету од ове дивљачи на пољопривредним усјевима, па све то треба ускладити са интересима и циљевима ловства.

Према ријечима првог човјека добојских ловаца, експанзија популације дивљих свиња веома је евидентна посљедњих неколико година. Црна или мрка дивљач, како је популарно ловци називају, насељава многа ловишта широм Републике Српске, где је доскора није ни било, а на сталним стаништима популација је веома бројна и поред ловних календара који дозвољавају да се ова дивљач лови скоро цијеле године. Сама чињеница да се дивље свиње код нас могу ловити и сачмарицама, као и то да је лов на ову

ПРЕДСТАВЉАМО ЛОВИШТА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ - ЛОВИШТЕ ДОБОЈ

Дивље свиње

Поред богатства фазанске и срнеће дивљачи, дивља свиња је посљедњих неколико година доминантна у добојском ловишту

врсту високе дивљачи доступан готово сваком ловцу без већих материјалних трошкова, говори да је лов на дивље свиње веома популаран. У добојском ловишту годишње више од 600 ловаца извади дозволу за лов дивље свиње, а одстријели се више од 80 комада ове врсте дивљачи.

Дисциплина предуслов за добар лов

Лов на дивље свиње је напоран,

мада одстрел може бити релативно лак када се лови у дијеловима ловишта и ако су ловци искусни, добро организовани и дисциплиновани. У таквим лововима највише се одстрелује овогодишња прасад, прошлгодишња назимад, крмаче и млади вепрови. Међутим, лов на капиталног вепра је веома тежак, захтеван, напоран и опасан. Сваки искуснији ловац зна да је велики вепар изузетан противник, прекаљен у многим борбама са својим супарницима и сасвим сигурно дивљач коју је најтеже уловити у отвореним ловиштима.

Да је популација дивљих свиња ове ловне сезоне у ловишту Добој у порасту, потврђују бројни успјешно организовани ловови са одстрелом. Неколико претходних година главно станиште дивљих свиња је био Ло-

вни ревер Озрен. Ово подручје је њихово идеално станиште јер им погодују обрасли терени, нарочито у секцијама Бољанић, Пакленица, СОТ Осојница, Текућица и Брезници. Предсједник Божичковић посебно издваја успјешно организоване ловове са одстрелом, у секцијама РУЈ Пакленица, Бољанић и Брезници.

Популација дивље свиње заступљена је и на Ловном ревиру Крњин, а главни дијелови ловишта у којима обитава су простор од Пунтиковог Брда, преко Станова, Раковца, Љескових вода и Грабовице, те Фоче, Великог Прњавора, Комарице и Врандука.

Ловови на овом подручју су били веома успјешни о чему свједоче и одстрели којих ће се многи ловци дуго сјећати. Посебно треба напоменути одстрел капиталног вепра у

Гости и ловци
Ловачке секције
РУЈ Пакленица
ФОТО: В. СТЕПАНОВИЋ

ЛОВНИ РЕВИР ОЗРЕН ДРЖИ ПРИМАТ

Када је у питању Ловни ревер Вучијак, овдје лове двије секције; Мајевац и Подновље. Лов се одвија у дијелу Подновља и дијелу Комарице. Богата ловно-техничка инфраструктура у овом дијелу ловишта пружа могућности доброг надзирања дивљачи, а сталном прихраном ова дивљач се задржава и у овим просторима - каже наш саговорник Божичковић.

Требава, такође, својом конфигурацијом терена представља идеално станиште за дивље свиње и пружа идеалне услове за лов. Дивља свиња је најбројнија на простору Скиповца, Горње и Доње Палежнице, а има је и у рејону Беџња.

РУЈ Пакленица позитиван примјер

Када је ловиште Добоја у питању, председник добојских ловаца тврди да примат за лов дивље свиње ипак држи Ловни ревер Озрен, на којем дјелује седам ловачких секција. Он посебан акценат даје секцијама Пакленица, Бољанић и Брезици које се издвајају, првенствено због терена и услова, али и због улагања и интензивне прихране. Ловачка секција РУЈ Пакленица покрива највећи дио Ловног ревера Озрена, а броји и највећи број ловаца.

- Наша секција броји више од 65 чланова, а лови се највише срнећа дивљач и дивља свиња. Ове године имамо заиста одличан успјех у извршењу лова, првенствено зато што лов извршавамо уз употребу добро обучених паса гонича са положеним испитима урођених особина. Лов без паса би био незамислив и сигурно да не бисмо имали оволико успјеха, а са друге стране, ловци наше секције обављају сталну прихрану износећи кукуруз у зрну на активна хранилишта и аутоматске хранилише, а сваке године засијемо одређене површине кукурузом - истиче Кристијан Васиљевић, председник Секције РУЈ Пакленица.

Од отварања ловне сезоне на дивљу свињу, 2016/17. године, у овој секцији су до сада одстријелени добри примјерци вепрова, од којих ће неки бити и трофејни.

у експанзији

ФОТО: В. СТЕПАНОВИЋ

Успјешан одстрел капиталног вепра - Ведран Божичковић, председник ЛУ "Фазан", Кристијан Васиљевић, председник и Мијо Панић, лововођа Секције РУЈ Пакленица

Куп Републике Српске у гађању летећих мета

ГАЂАЊЕ ЛЕТЕЋИХ МЕТА СВЕ ПОПУЛАРНИЈЕ У СРПСКОЈ

Трап најпопуларнија дисциплина

Трап постаје олимпијска дисциплина већ на првим модерним Олимпијским играма 1900. године

ПИШЕ: МР МАРКО ПАВЛОВИЋ
lovacken@gmail.com

Трап је рекреативна и такмичарска дисциплина ловног стрелаштва у којој учесници са стрелачких мјеста распоређених у правој линији, из пушака са неолученим цијевима гађају летеће мете - глинене голубове, који се избацују механичким путем из рова.

Данашњем трапу претходило је гађање живих голубова који су пуштани на сигнал стрјелца. Средином 19. вијека амерички официри Богардус, Пејн и Карвер осмислили су гађање стаклених кугли, које су избациване посебно конструисаним катапултом. Кугле су касније замијењене глиненим плочицама тањирастог облика, тзв. глиненим голубовима. Данашње мете су израђене од смјесе сличне асфалту. Праве се у више боја. Зависно од околине стрелишта користе се мете контрастних боја. Трап постаје олимпијска дисциплина већ на првим модерним

Олимпијским играма 1900. године.

Димензије стрелишта су стандардизоване од стране Међународне спортске стрелачке федерације. Стрелиште је оријентисано у правцу сјевера или сјевероистока, да би током гађања сунце било иза леђа стрјелца. Стријелци гађају са пет мјеста димензија један пута један метар, а размак између њих је три до 3,3 метара. Линија са које се гађа требало би да буде наткривена ради заштите од атмосферских утицаја. На 15 метара испред њих налази се бетонски ров у којем се налазе машине за избацивање мета. Ров има пет станица. Из сваке станице мете се избацују у три правца право, лијево и десно под углом од 45 степени у односу на правац гађања.

Најважнији стандард који једно стрелиште треба да задовољи је безбједност. Осим овога, сва отворена стрелишта треба да имају простор -

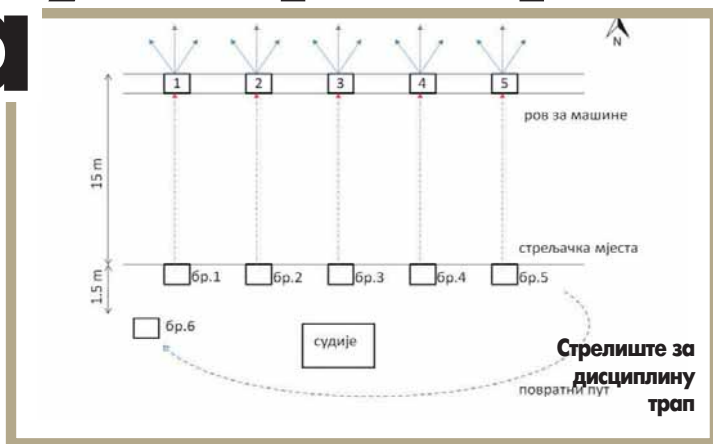

ДУПЛИ ТРАП

Дупли трап је олимпијска дисциплина која је уврштена у програм Олимпијских игара 1996. године. Двије мете бивају избачене истовремено, под углом од 35 степени у лијево и десну страну од правца нишањења. Стријелац има могућност да гађа једну metu само једним метком.

Машина за бацање летећих мета

ЖИВИ ГОЛУБОВИ ГАЂАНИ ДО СРЕДИНЕ 19. ВИЈЕКА

трибине за публику, уређен простор за стрјелце који се припремају за гађање са наткривеним клупама и столovima, паркинг за аутомобиле, санитарне просторије или бар преносне тоалет кабине.

Мете се гађају пушкама двоцијевкама (бокерице или положајере), полуаутоматским пушкама и пумпарицама. Највећи калибар који се користи је 12. Пушке које се користе на такмичењима се разликују од пушака предвиђених за лов по томе што су предвиђене да издрже испаливање великог броја хитаца.

Одјећа мора омогућити лагане и пријатне покрете приликом гађања. Најчешће се користе стрелачки прслуци са подлошком на рамену са којег се гађа. Осим овога, на прслуку се налазе широки цепови који служе за ношење муниције. Такође, стрјелци носе и качкете који их штите од сунчевих зрака. На појединим стрелиштима као обавезна опрема без које се не може гађати су штитници за уши - антифони и заштитне наочаре.

Веома је широк спектар сарадње која се може реализовати, од разmjена знања и практичних искустава у ловном стрелаштву, па све до могућности организовања заједничких такмичења

Сабор ловаца Србије на Златибору представља једну од најстаријих и најзначајнијих мани-

фестација на овој планини. Тридесет пети пут заредом ловци Србије и њихови гости дружили су се и уживали у различитим ловачким активностима. Поред хајке на вука, велику пажњу ловаца заокупило је такмичење у стрелаштву на стрелишту "Зова". Гађало се у дисциплинама: покретна

ОДРЖАНО ТАКМИЧЕЊЕ У ЧЕТИРИ ДИСЦИПЛИНЕ

мета (силуета вука 80 метара), непокретна мета (силуета срдаћа 100 метара), летеће мете (ловачки трап) и куп "Први Партизан" (кружна мета 200 метара и 300 метара).

Такмичењу у ловачком стрелаштву присуствовали су и представници Ловачког савеза Републике Српске.

Наш домаћин Горан Радовић, у п р а -

вник ловишта Златибор, истакао је да постоји много простора за унапређење сарадње између два брата Савеза. Са овом констатацијом сложио се и Иван Лучић који је испред ужичке фабрике муниције "Први Партизан" руко-

Сабору ловаца Србије на Златибору присуствовали и чланови ЛС РС

Ускоро заједничка такмичења у ловном стрелаштву

водио гађањем специјалним пушкама у кружну мету. Веома је широк спектар сарадње која се може реализовати, од разmjена знања и практичних искустава у ловном стрелаштву, разmjене материјално-техничке базе, а посебан акценат стављен је на могућност организовања заједничких такмичења.

Веома топао разговор вођен је са живом легендом српског ловства и уредником "Ловачких новости" Јеремијом Трифуновићем. Предмет раз-

РАЗМЈЕНА ТЕКСТОВА "ЛОРИСТА" И "ЛОВАЧКИХ НОВИНА"

говора била је могућа разmjена текстова са стручним темама између Националног ловачког магазина "Лорист" и нашег листа "Ловачке новине".

Представници ЛС РС понијели су са Златибора драгоцену искуства везана за организацију и саму реализацију такмичења са надом да ће се и ловци Републике Српске у скороје вријеме надметати у више стрелачких дисциплина.

ИЗМИРЕНЕ СВЕ ОБАВЕЗЕ

Да је Ловачко удружење "Вучјак" здраво и одговорно и да газдује домаћински види се и по томе што је у новембру исплатило све своје обавезе према регији, Ловачком савезу РС и Министарству пољопривреде, шумарства и водопривреде РС. Највећа ставка је свакако уплата планираних прихода од газдовања ловиштем према министарству. Према годишњем плану коришћења ловишта за ловну 2016/17. годину, планирани приход од газдовања ловиштем за крупну и ситну дивљач износи 48.110 марака. Стара је пословица да је "дуг лош друг", а председник удружења Марко Видић држи се ове пословице па је зато одлучио да исплати све обавезе за ову ловну годину.

ПИШЕ: БОРО ШКРБИЋ
boro.skrbic@gmail.com

Према годишњем плану коришћења ловишта за ловну 2016/17. годину, Ловачко удружење "Вучјак" из Брода планирало је да одстријели укупно 58 дивљих свиња. Зацртаном динамиком лова овај план не мора бити у потпуности испуњен, али исто тако треба водити рачуна да се овај план не прекорачи.

Иако је било више ловава, издвајамо један који је изведен средином јануара, јер је одстријелен један вепар чије су кљове у једној од медаља. Била је недјеља, а ловиште покривено снијегом, па се кретање дивљачи могло пратити по трагу тамо гдје није било превише густо растиње. Освануло је хладно јутро, температура дебело

**ОДСТРИЈЕЛНО
56 ЈЕДИНКИ ДИВЉЕ
СВИЊЕ**

испод нуле, све замрзло, лед на све стране. Како је вријеме одмицало, тако су се све више појављивале сунчеве зраке које су најприје обасјале оближње брежуљке, а затим се полако спустиле на равна поља која су била покривена сњегним покривачем. Права зима, оно јутарње сунце тежило је да загосподари својом топлотом читавим тим простором, али се та зимска идила није дала тако лако повући пред "зубатим" сунцем већ је својом хладноћом гризла и штитала образе и лица ловаца. Тог јутра једна група ловаца, њих око 20, окупила се

ЗАВРШЕН ЛОВ НА ГАРАВУ ДИВЉАЧ

Мирун медо затворио сезону на дивљје с

Посљедњег дана
лова на дивљу
свињу највише среће
имао је Мирун Јовичић,
који је одстријелио
вепра тешког
140 килограма

на зборном мјесту у ловачкој секцији Сијековац, међу њима и председник Удружења "Вучјак" Марко Видић, као и начелник општине Брод Илија Јовичић, дугогодишњи искусни ловци који иза себе имају успјешне ловове како на ниске тако и на високе врсте дивљачи. Прије него што се кренуло у лов председник удружења обратио се присутним ловцима рекавши да је ово задњи дан лова у овој ловној години на гараву дивљач, како је популарно зову, и да при том сваки ловац треба увијек па и сада да буде присе-

УНЕСЕНА ХРАНА У ЛОВИШТЕ

Овогодишња зима показала је своје праве зубе, одвећ дуга и одвећ хладна. Могло се и наслутити да ће послје онако топлог лjeta наступити сурова и хладна зима јер вријеме времену одговара, тако би бар старији људи бесједили у мом крају. Што се и обистинило. Али човјека и правог домаћина мало ко може да изненади јер се на вријеме припреми за овакве природне околности. Тако су ловци Ловачког удружења "Вучјак" као прави домаћини на вријеме организовали и у ловиште унијели потребну храну за дивљач.

Почетком децембра ловци су у ловиште унијели одређену количину хране, углавном кукуруз у клипту, а мање у зрну намијењен дивљим свињама, те срнећој, фазанској и осталој дивљачи. Тог мјесеца свака секција је у своје ловиште унијела одређену количину хране, а сматра се да је током децембра укупно унесено 1.500 килограма кукуруза. Други контингент уношења хране услиједио је почетком фебруара, а унесено је 2.000 килограма кукуруза. Овим се сматра да је уношење хране за ову ловну годину скоро завршено.

бан, да не пуца на сваки шум, ако није сигуран у погодак. До тада је било одстријелено 55 јединки, а што се тиче годишњег плана лова, био он остварен или не, то је био посљедњи излазак.

По траговима се знало да на територији ове секције тумара крдо дивљих свиња, а међу њима више одраслих јединки. Ловиште у ловачкој секцији Сијековац углавном је обрасло ниским густим растињем, гдје је склоп об-

раслости скоро 100 одсто, а неких ловачких стаза и просјека скоро да нема никако јер се ради углавном о приватном напуштеном необрадивом земљишту које је склоно плавлeњу. Лов на дивље свиње без добро обучених и расних ловачких керова је скоро немогућ, а добро се зна да на овим просторима има дивљих свиња и ако керови не истјерају дивљач из тог густиша, сматра се да лов није успио. Али зато познати ловац не само у удружењу већ и у регији Милета Марковић Маре има надалеко познате керове, десетогодишњу Белку, двогодишњег Цигана и једногодишњу Белкину унуку звану Луна. Сва три ова кера обучени су само за лов на дивље свиње. Од Луне се пуно очекује, а она и сад показује велики учинак на тере-

У ЛУ "ВУЧЈАК" ИЗ БРОДА САЉОМ ЛОВА СВИЊЕ

У ЛОВУ УЧЕСТВОВАО И НАЧЕЛНИК ОПШТИНЕ БРОД

ну. Осим Маретових керова, ту су још керови Мируна Јовичића и Драге Шукурме, такође оспособљени само за лов на дивље свиње. Након распореда ловаца, а затим и пуштања керова, убрзо се зачу и лавeж. Сви ловци се умирише, ништа се не чује, само штекање керова, онда тишина па опет лавeж. Након пола сата тог ишчекивања зачу се пуцањ. Пуцао је Мирун и одстријелио вепра тешког 140 килограма. Уз велики напор ваљало је улов извући из ловишта. На бутинама су примјeне велике полузарасле, мало и крваве огреботине - ране највјероватније задобијене за вријеме парења у борби са другим јачим или већим вепром. Лов на дивље свиње овим одстрелом је завршен за ову ловну годину. Његове кљове биле су у једној од медаља.

У ДЕВЕТ ЛОВАЧКИХ УДРУЖЕЊА РЕГИЈЕ
БИРАЧ МОБИЛНО СТАЊЕ ТОКОМ ЗИМЕ

Дивљач није осјетила зиму

У оваквим условима дивљач много теже долази до својих природних станишта са храном, тако да су ловци веома ангажовани на прихрани и заштити дивљачи

ПИШЕ: МИШО ЛАЗАРЕВИЋ
lovacken@gmail.com

Снијег и веома ниске температуре озбиљно су угрожавали дивљач у ловиштима у приобаљу Дрине. Због тога су чланови овдашњих ловачких друштва били приправни како би прихранили дивљач која је највише на удару током снежних дана и велике хладноће.

Председник ловне регије Бирач Видоје Зарић каже да је свако ловачко удружење предузело превентивне мјере.

- Наш примарни задатак је да помогнемо дивљачи да дође до хране у својим природним стаништима - истакао је Зарић.

Он је нагласио да ловци показују високу свијест кад је у питању брига о заштити дивљачи, што потврђују

њихове акције на терену. Изразио је забринутост ловаца за племениту дивљач, јер постоји опасност да због снијега и ниских температура страда од вукова и других predatora.

- У појединим дијеловима општина Братунац и Сребреница дивљач је на удару вукова који у потрази за храном, прије свега, нападају срнећу дивљач - казује Зарић.

На подручју ловне регије Бирач дјелује девет ловачких удружења која окупуљају око 2.000 ловаца.

У Ловачком удружењу "Соко" из Козлука владало је мобилно стање током зимских мјесеци.

- Најбитније је да помогнемо и спасимо дивљач која није само угрожена од ових поларних температура, него све чешће и од паса луталица. Ми ловци смо најодговорнији за бројно стање дивљачи у нашим ловиштима - истиче председник удружења Зоран Радосављевић наглашавајући да су ловци "Сокола" обезбиједили више од три тоне кукуруза, али и знатне количине сијена и друге хране.

- Скоро свакодневно наши ловци су одлазили у ловиште с товаром хране. У оваквим условима дивљач много теже долази до хране у својим природним стаништима, тако да смо веома ангажовани на прихрани и заштити дивљачи - каже Радосављевић.

Ловци износе кукуруз

Ловци регије Бирач скоро свакодневно своје активности потврђују на заштити и узгоју дивљачи, али и на изградњи ловно-техничких и ловно-узгојних објеката.

Због свог преданог рада многи су награђени, па је тако један број њих из ЛУ "Соко" у Козлуку и ЛУ "Вукови са Дрине" у Зворнику добио Златни орден ЛС РС. Међу њима су Здравко Илић и Мићо Ерић, двоструки добитници овог најзначајнијег признања крвнe организације ловаца Српске.

Илић, који је и члан Управног одбора ЛС РС из ове регије, каже да је ово резултат њиховог напора на одрживости ловства на овом подручју.

- Желимо да будемо препознатљиви по својој добронамјерности и пријатељству, оживљавајући добра, давно прохујала времена и лијепе обичаје као и сјећање на драге нам људе. Ловци његују све оно чега данас највише недостаје, лијепу ри-

ЛОВЦИМА У ОПШТИНИ ЗВОРНИК НЕ ИЗСТАЈУ ПРИЗНАЊА

Златни орден за предан рад

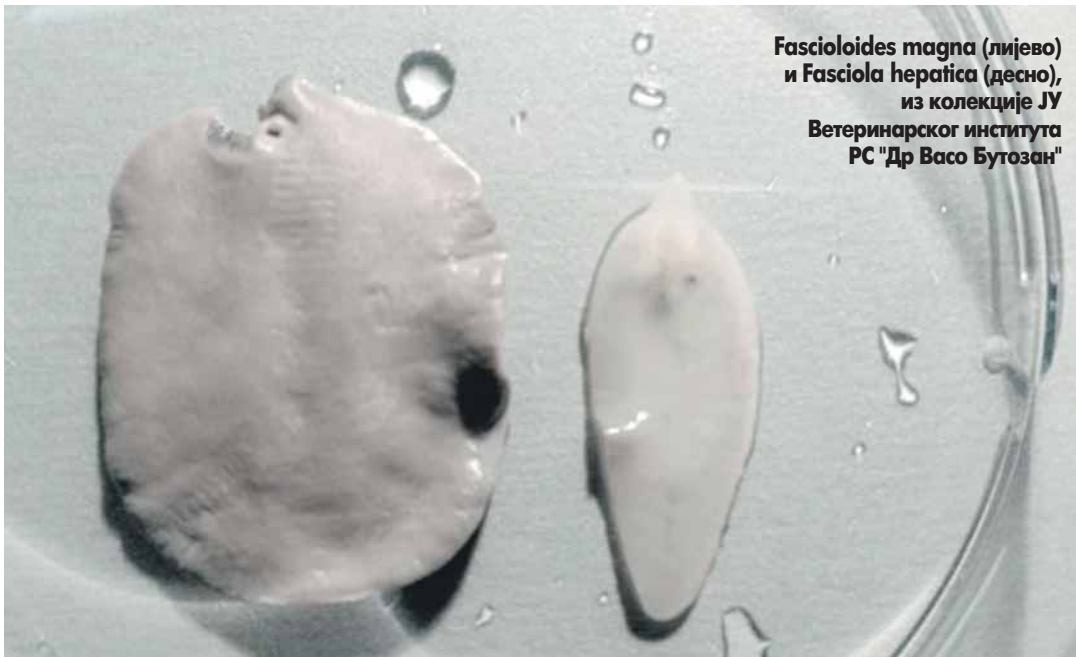
Здравко Илић, Миле Косовић, Славиша Станојевић и Цвицо Савић

јеч, шалу, искрено пријатељство и дружење - каже Илић.

Поред њега и Ерића као двоструких добитника ордена, још седам њихових колега добило је Златни орден. Према Илићевим ријечима, на подручју регије Бирач изграђено је више од 40 ловачких кућа и шест ловачких домова, за шта је утрошено око два милиона марака.

- У плану је да се направи још 18 ловачких кућа, за чију би изградњу требало обезбиједити око 350.000 марака. У ловиштима Бирча подигнуто је 110 високих чека вриједних око 150.000 марака, а планира се урадити још 60 чека, за чију ће изградњу бити потребно око 100.000 марака - навео је Илић и истакао да ће им највећи дио активности у будућем периоду бити усмјерен на домаћинско газдовање ловиштима, водећи првенствено рачуна о узгоју и заштити дивљачи.

М. Ј.

Fascioloides magna (лијево)
и **Fasciola hepatica** (десно),
из колекције ЈУ
Ветеринарског института
РС "Др Васо Бутозан"

ОПАКА ПАРАЗИТСКА БОЛЕСТ СРНЕЋЕ
ДИВЉАЧИ РАШИРЕНА У ЗЕМЉАМА ОКРУЖЕЊА

Метилљавост пред вратима БиХ

Болест је врло раширена код јелена у Хрватској и Војводини, а без обзира на то што је популација јелена у БиХ мања у односу на сусједне земље, постоји одређена динамика у миграцији јелена и срнеће дивљачи између Хрватске и БиХ

ПИШЕ: ОЛИВЕР СТЕВАНОВИЋ
lovacken@gmail.com

Фасциолоидоза или метилљавост је тешка паразитска болест срнеће дивљачи превасходно обичног јелена (*Cervus elaphus*) узрокована великим америчким метиљем (*Fascioloides magna*).

Велики амерички метиљ је велики паразит (дужина до 10 цм и ширина 3,5 цм) дорзо-вентрално спљоштен, тамносмеђе боје који паразитира у јетри код домаћих и див-

љих животиња. Сматра се да изазива велике економске губитке у ловству Сјеверне Америке и Европе. Наиме, на основу података које имамо, болест је врло раширена код јелена у Хрватској и Војводини. Први пут је овај паразит у Хрватској установљен у Барањи 2002. године и сматра се да се проширио из Мађарске током миграције јелена низ Дунав. Слично се може рећи и за појаву америчког великог метиља у Србији. У контроли болести у овим земљама постоји добра сарадња између ловачких организација и ветеринарске службе. Доста је већи од обичног великог јетреног метиља који је заступљен међу популацијом домаћих преживара на територији Републике Српске.

Опште је познато да је популација јелена у БиХ мања у односу на сусједне земље, што је с обзиром на појаву паразитских и инфективних болести олакшавајућа околност. Међутим, из појединих извора сазнајемо да постоји одређена динамика у миграцији јелена и срнеће дивљачи између Хрватске и БиХ.

У ендемичним, влажним подручјима могуће је да обולי више од 80 одсто пријемчи-

У ЕНДЕМИЧНИМ ПОДРУЧЈИМА МОГУЋЕ ДА ОБОЛИ ВИШЕ ОД 80 ОДСТО ПРИЈЕМЧИВИХ ЖИВОТИЊА

вих животиња, али само ако се испуне услови спољашње средине гдје је могуће да се метиљ развије преко прелазних домаћина - барски пужеви (*Galba truncatula*, *Radix* spp.) и пређе у

ОПАСНОСТИ ОД ФАСЦИОЛОИДОЗЕ

- фасциолоидоза изазива помор дивљачи у постојећој популацији,
- у случају да се унесе на неко подручје, болест се тешко сузбија, јер се узрочник одржава у прелазним домаћинима (барски пужеви) и првим домаћинима,
- могуће је да се болест пренесе на осталу срнећу дивљач,
- могуће је да се болест пренесе на говеда и овце на угроженом подручју.

КОНТРОЛА ОВЕ БОЛЕСТИ ОБУХВАТА

- надзор и прикупљање података о бројности и дистрибуцији популације срнеће дивљачи на појединим ловиштима, посебно на пограничним подручјима са Републиком Хрватском.
- потребно је обавијестити надлежне ветеринарске органе ако се примијети метилљавост срнеће дивљачи приликом редовног одстрела,
- у случају налаза специфичних промјена на јетри и паразита код устријељене дивљачи, потребно је обавијестити и послати узорке у Ветеринарски институт што је прије могуће.

инфективну форму - метацеркарију. Према досадашњим запажањима ареал дистрибуције великог америчког метиља је повезан са локалитетима гдје је одржива и заступљена популација дефинитивног домаћина (обични јелен, лопатар и срндаћ). Тако су научна истраживања показала да се метилљавост ширила низ ријеку Дунав, када је болест први пут описана у Чешкој 1930. године. Данас је географска дистрибуција знатно већа и ова болест се простире до Србије.

У већини случајева болест код правог домаћина пролази без појаве клиничких симптома, али код обољелих животиња редовно се може запознати мршавост, губитак апетита и депресија. Лијечење се спроводи апликацијом флукицида у храни обољелим животињама. У Хрватској се као флукицид користи "триклабендазол", који тренутно није регистрован на тржишту БиХ. Међутим, права контрола болести код дивљачи у случају БиХ је редовни надзор над болестима и рано пријављивање сумње надлежним органима, а најзначајнији носиоци ових активности су ловачке организације.

Фазан који није прошао кроз прихватилиште, навикавање на нову средину и уопштено на ловиште, није ништа друго до прихрана предатора плаћена из касе ловачког удружења

ПИШЕ: ВАСС. ИНЖ. АГР.
ВЛАДАН ВУКАДИН
lovacken@gmail.com

Дивљач узгојену у интензивном узгоју испуштају у ловишта, прије свега, ради обнове популације, што кроз уношење нових гена, што због повећања бројности.

Фазани узгојени у данашњим фазанеријама одрастају у вјештачки контролисаним условима од храњења до утицаја климатских фактора те у потпуности заштићени од присутности предатора. Тако узгојени фазани нису способни за самосталан живот у ловишту и најчешће заврше као лак плијен предатора убрзо по испуштању. Из искуства могу рећи да од 50 испуштених "одшколованих" фазана старости 17-18 седмица, а који су обиљежени прстеновима и испуштени непосредно пред почетак ловне сезоне, није забиљежен ниједан одстрел означеног кљуна.

Ловачка удружења, која квалитетно газдују ловиштем и популацијама ситне дивљачи те адекватно контролишу бројност предатора, најчешће испуштају матична фазанска јата у омјеру 1:4 или 1:6 у корист кока. Таква јата бивају испуштена након ловне сезоне и гарант су добро и природно одшколованих фазана, који ће спремно дочекати ловну сезону и који ће се знати изборити с предаторима. Јата, наравно, пролазе процес подивљавања кроз прихватилиште.

Највећи пропуст, који чине наша удружења, су испуштања фазана без претходног боравка и адаптације у прихватилишту. Такви фазани су осуђени на предаторске чељустии без обзира на доба и начин на који су одшколовани. Велика грешка се јавља и код самог испуштања нових кљунова приликом којих ловци фазане у транспортним кавезима хватају рукама, бацају у ваздух, пуштају пред псима или чак пуцају за испуштеним фазанима правдајући то некаквим наводним привикавањем на стрес и стицање страха од пса предатора. Један тако испуштен фазан тешко да

ЛОВАЧКА УДРУЖЕЊА ЧЕСТО ЧИНЕ ГРЕШКЕ ПРИ ОБНОВИ ПОПУЛАЦИЈЕ

Фазани без прихватилишта постају прихрана предатора

дочека следеће јутро, а камоли нешто више. Прихватилиште је ограђени простор у ловишту који фазанима

служи за адаптацију и превладавање стреса након транспортног, али и као заштита од грабежљиваца и неповољних временских услова током фазе подивљавања. (Пинтур, 2010)

Фазан који није прошао кроз прихватилиште, навикавање на нову средину и уопштено на ловиште није ништа друго до прихрана предатора плаћена из касе ловачког удружења. Важно је рећи да прихватилишта уопште не морају бити некакви скупи репрезентативни објекти великих размјера.

Може се радити о монтажно-демонтираним жичаним кавезима постављеним у дијелу ловишта намијењеног лову ситне дивљачи (уз шумарак, близу воде, уз рубове пољо-

ОД ВЕЛИКОГ ЗНАЧАЈА ЈЕ И БЛИЗИНА ВОДОТОКА ПРИЛИКОМ ПУШТАЊА ФАЗАНА

привредних насада итд). Таква прихватилишта не морају бити већа од 4x4 метра квадратна.

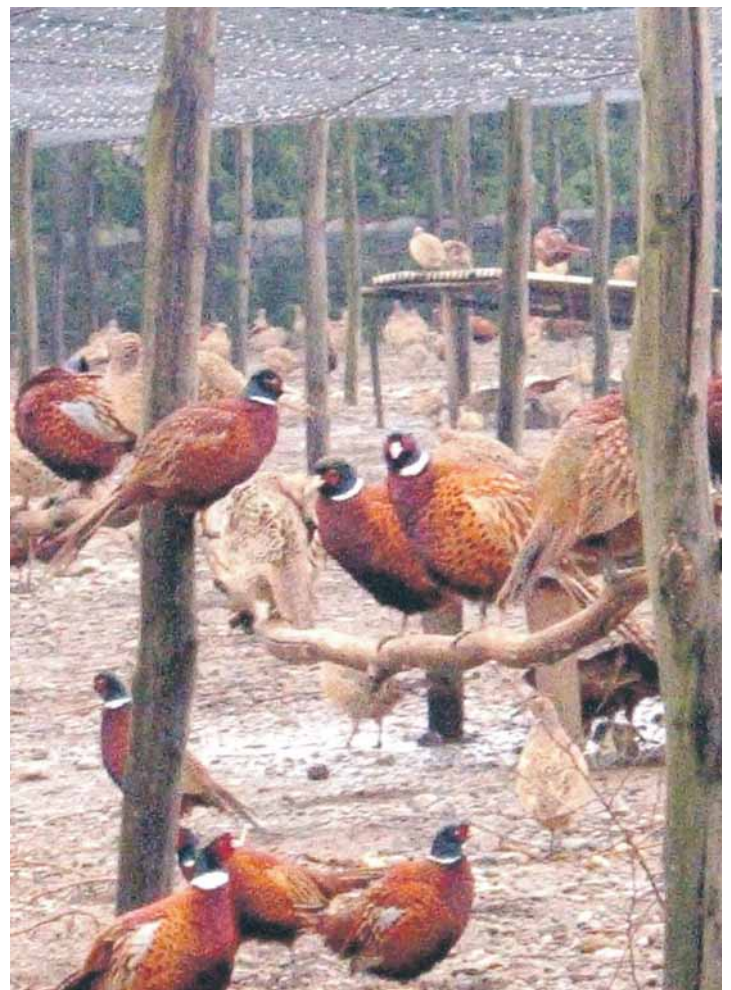
Постоји неколико типова прихва-

тилишта, потпуно затворено прихватилиште, отворено прихватилиште (без кровне мреже) те комбиновано прихватилиште. Потпуно затворено прихватилиште је ограђено жичаним плетивима која спречавају пролазак предатора и самовољно напуштање фазана, а прекривено је жичаним или синтетичким покровом. Прихватилиште мора посједовати довољно шумског подраста, растиња, грмова за скривање и одмор фазана, наткривено хранилиште те воду. Присуство људи треба да буде сведено на минимум. Фазани који проведу двије седмице у оваквом прихватилишту могу бити испуштени у ловиште. Отворено прихватилиште има исти облик као и затворено само нема кровни прекривач. Такво прихватилиште фазани с временом сами напусте. У почетку ће се прво удаљити од оградe, али ће се враћати ради хране и заштите у случају појаве предатора. Како вријеме одмиче, а ловци смањују прихрану фазани ће у потпуности напустити прихватилиште. Важан фактор за брже напуштање прихватилишта игра бројност предатора и доступне количине хране у околини прихватилишта.

У отвореним прихватилиштима фазани квалитетније пролазе процес подивљавања.

Комбиновано прихватилиште, како само име каже, је комбинација отвореног и затвореног прихватилишта које може бити површином и до десет хектара. Таква прихватилишта обично посједују ловачка удружења која газдују сопственим фазанеријама те

се озбиљно баве узгојем фазана у свом ловишту. Комбинована прихватилишта су скупа за израду и захтијевају стално запослену особу или више њих.

ПРОЦЕС ПОДИВЉАВАЊА ЗАПОЧЕТ У ПРИХВАТИЛИШТУ НАСТАВЉА СЕ У ЛОВИШТУ

Процес подивљавања започет у прихватили-

шту наставља се у ловишту, при чему значајну улогу има и мјесто испуштања. Оно мора бити уз рубове мањих шикара, које се наслањају на разноврсне пољопривредне културе. Од великог значаја је и близина водотока. Темељем чешких искустава, уколико су поштовани сви принципи испуштања, може се очекивати одстрел од 35 до 60% укупно испуштених фазана. Резултати истраживања у Војводини говоре о 38-54%. Искуства из Хрватске показују да ће уз поштовање свих принципа испуштања преживјети 35-40% пилића унесених у прихватилишта у старости од седам седмица односно да ће одстрел бити 65-75% у прихватилишта унесених одраслих фазана. (Пинтур, 2010)

У ловиштима гдје фазане испуштају на начин да их из транспортног бокса рукама бацају "у слободу" истраживања показују губитке и више од 80% испуштених кљунова. Ловачка удружења која испуштају фазане без прихватилишта и на наведене начине не раде ништа друго до прихране лисица и пернатих предатора. Уосталом, предлажем да прстеновима означе фазане које испуштају па да утврде колико ће означених бити одстријелено.

**ПИНТУР К; (2010)
Узјој ситине дивљачи,
Велеучилиције у Карловцу*

НАПИСЕ ИЗ ПРОШЛОСТИ О ЛОВСТВУ ЗА ВАС ПРИРЕЂУЈЕ ДРАГАН МИЛОВИЋ - БРКО

ОСАМСТО ДЕСЕТИХ

Почетком 19. вијека у устаничкој Србији такође налазимо документе везане за лов. Тако Карађорђевићев Правителствујући савјет издајући разне наредбе доноси и „Упутство за уништавање некорисног звјериња што стоку затиру“, а „ливцима што лију ћулад у рудничком мајдану налаже се да и драмлије оловне за лов праве“.

„Књаз сербски“ Милош Обреновић такође издаје наредбе за лов, неке од њих доносиле су извјесну материјалну корист држави и двору, кроз продају крзна и меса, што указује на почетке ловне привреде.

Тако је прва Милошева наредба издата 1819. године у појешкој нахији гласила: „да се имају убити лисице и курјаци а коже слати књазу“.

Само годину дана касније Милош издаје наредбу да „сваки кмет има поред данка да донесе капетану мјешину од курјака тамо гђе тог звјериња има, а уз то на сваку пореску главу да се предају по двије главе од врана и других прождрљивих тица“.

ТРАГ 2006.

ОСАМСТО ОСАМДЕСЕТИХ

Када је 1888 године био приређен лов на међеде у околини Мостара за Аустријског надвојводу Рудолфа, хајком је руководио надлугар и чувени ловац Лука Палавистра. Ловило се од Бијелог Поља према Зијемљима. Хајкачи дигше крупна међеда и поћераше га право према мјесту

ђе је на чеки био принц са свитом. Пушка пуче, међеде се превали. Уби га надвојвода!? Кад звијер донесе у Мостар народ се избретио: „те колкачки је“, „те куд је баш потрефио на надвојводу“, други одвраћају „не будали ко да међеде зна ко је царски принц“ и све тако.

Прође много година и у кафани се једном поведе прича о том лову. Прича тече својим током а жилавка својим. Лука сједи, слуша и само се загонетно смјешка. Навалише на њега да им то оприча и он на крају пристаде али под условом да се о томе шутти. „Било је вако ја сам стај'о близу надвојводе кад међеде овариса сучелици прво на њега, неки се шваби разбјежаше, принц се смео и укочио. Видим шта је и како је, па потегнем из лијевог грла и међеде се прострије колко је дуг и широк. У то ми приђе надвојводин ађутант-официр и пружи ми неку куферту па стави прс' на уста, што би рекли кајадос. Створи се граја и повикаше како принц уби међеда. Ја завирик у ону куферту кад тамо сто форинти, аферим медо и теби и принцу, велим ја сам за себе“.

Ловачки лист бр. 3
за годину 1952.

ДЕВЕТСТОТИХ

Приликом једног лова у Грмечу 1907. године, гонила су два бракирца једну срну, и то тако жестоко да су је натјерали на литицу високу 200 метара. Јадница је у очајању скочила у амбис крај врела Санице, а један од паса је скочио за њом. Под стијеном у понору нађена су оба леша, један крај другог. Ово је

један од многих доказа да већина бракираца врло жестоко прогоне срнећу дивљач.

„Ловачки гласник НС“, број
9-10 из 1938. године

ДЕВЕТСТО ЧЕТРДЕСЕТИХ

Ванредан успјех - Шашић Гојко, надзорник шума Шумске управе Бос. Петровац, уништио је почам од године 1946 до данас 88 вукова.

За овај успјех Дирекција шума у Ваља Луци наградила га је износом од 30.000 динара. Честитамо и објављујемо овај случај као потстрек друговима ловцима. Уредништво.

Ловачки лист 1953. год.

ДЕВЕТСТО ШЕЗДЕСЕТИХ

Вера Ђурђевић, жена ловочувара Света Ђурђевића, позната је на подручју ловишта „Сребреница“ као друга мајка дивљачи. Наиме, она је за 15 година проведених у овом ловишту одгојила велики број ланади и јаради дивокозе, те неколико мечади и велики број фазана, који су остали без мајки. Никада за то није добила никакву награду или намирење материјалних трошкова. Поред Vere, ту је још једна љубитељка животиња која се такође истакла у овом хуманом послу. Ријеч је о домаћици ловачког дома „Сушица“ Хасиби Хасановић. Њих двије су понос Ловачког друштва „Јавор“ Сребреница.

„Ловачке новине НС“,
април 1975.

Љубо Шаргић - Хан Пијесак

Љубо Шаргић, шумар из Хан Пијеска, у свом крају је познат као врло успјешан ловац, који може да се похвали завидним бројем ријетких ловачких трофеја. Током зиме 1960. године срећа га је баш добро послужила па је уловио 44 лисице и многе друге штеточине.

„Илустрована политика“ број
131, мај 1961.

ДЕВЕТСТО СЕДАМДЕСЕТИХ

Једног прохладног фебруарског јутра ловци Ненад Радовановић, Петар Топић, Војо Радоњић и Мика Јлазић успјели су за свега два сата лова одстрелити осам лисица, уз помоћ хајкача које је предводио Душан Јлазић. Сви поменути ловци припадају секцији „Лакташи“, једној од најбољих у Ловачком друштву „Козара“ из Лакташа. Предсједник ове ловне секције Милан Цигановић и предсједник њиховог Друштва Милош Глишић упутили су честитке успјешним ловцима који су и раније постигали сличне резултате.

„Ловачке новине НС“, март
1975. године

"ВИНЧЕСТЕР" 1955. ГОДИНЕ ПРЕДСТАВИО ЈЕДАН ОД
НАЈОМИЉЕНИЈИХ И НАЈЗАСТУПЉЕНИЈИХ МЕТАКА У СВИЈЕТУ

.243 Win идеалан за лов на срнећу дивљач

Не постоји ниједан озбиљан произвођач муниције који овај метак нема у производном програму, а ни фабрика оружја која не израђује карабине у овом калибру

ПИШЕ: ДРАШКО
ДРАГОСАВЉЕВИЋ
ddragosavljevic@gmail.com

Вештина ловаца и познавалаца оружја зна да је .243 Win веома популаран ловачко-спортски карабински метак америчког поријекла, који спада у групу калибра између шест и седам мм. Као калибар из ове категорије, .243 Win има европску

ознаку 6,17x52 мм и по балистичким карактеристикама најприближнији је старом европском калибру 6,5x57, који је крајем 19. вијека настао сужењем грла чауре метка 7x57 мм. Метак .243 Win нас-

тао је на истом принципу, али пола вијека касније. Својим сјајним балистичким перформансама, а првенствено разантношћу балистичке кривуље и малим трзајем,

устоличило се као један од најомиљенијих и најзаступљенијих метака у свијету за лов на срнећу дивљач и дивокозе на свим, па и највећим ловачким растојањима.

Последњих деценија у Европи, па самим тим и код нас, све су заступљенији типични амерички калибри, који су симиљарне европске калибре постепено потиснули због ниске цијене, доступности и широког избора лабораторија, али и ловачких карабина у тим калибрима. Тако се амерички метак .243 Win (који, како смо рекли, има приближне карактеристике европског 6,5x57) у Европи нашао раме уз раме са мет-

ком .270 Win (који је близак метку 7x64) те метком .30-06 Springfield (близак европском калибру 8x57). Карабински метак .243 Win настао је сужавањем грла чауре метка калибра .308 Win (7,62x51 мм) и први пут на тржишту се појавио 6. септембра 1955. године као метак развијен за легендарни "Винчестер" ловачки обртночепни карабин "модел 70", али и полужну репетирку "модел 88" (код које је тубуларни магацин замијењен кутијастим оквиром те је на тај начин прилагођена карабинској муницији). Тај метак, занемарљиво дуге чауре од .308 Win, је необично брзо стекао популар-

ност и освојио ловачко тржиште па тако на свијету не постоји ниједан иоле озбиљнији произвођач муниције који га нема у производном програму, а вјероватно не постоји ни фабрика ловачког оружја која не израђује карабине у овом калибру.

.243 WIN ОМИЉЕН И КОД ДАМА ЛОВАЦА

Његов претходник, метак .257 робертс (развијен од стране "Ремингтона"), иако врло сличних балистичких својстава, имао је невољу која се огледала у недостатку различитих фабричких лабораторија, па се тако указао простор који је попунио .243 из

фабрике "Винчестер" са собом доносећи широку лепезу зрна различитих маса и конструкција. Фабрика "Ремингтон" је ову грешку покушала да исправи тако што је на основу ранијег метка .257 робертс 1955. године (исте године када је представљен .243 Win) развила метак .244 ремингтон (касније назван 6 мм ремингтон, по неким балистичарима бољи од .243 Win због веће запремине чауре), који је могао бити лаборисан зрнима калибра .243. Међутим, оригинални .243 Win је до данас у овој класи остао неприкосновен. У почетку замишљен као идеалан метак за лов срнеће дивљачи у пракси се показало да је .243 Win употре-

ребљив и у лову на нешто крупнију дивљач. Наиме, .243 је развијен као метак који лаборисан лакшим зрнима (70 до 85 грена) представља одлично рјешење за далекометне хице у лову на којоте и преријске лсе, док је са тежим зрнима (90 до 105 грена) сасвим употребљиво рјешење за лов на дивљач величине бјелорепог јелена или сјеверноамеричке рачвороге антилопе. Ради се дакле о једном лаком, прецизном и разантном калибру, односно карабину мале масе и трзаја, а широког опсега примјене.

ПОПУЛАРАН ЗБОГ РАЗАНТНЕ БАЛИСТИЧКЕ КРИВУЉЕ И МАЛОГ ТРЗАЈА

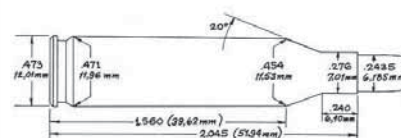
Уколико би се неко одлучио да само једном пушком односно једним калибром, који има бројне фабричке лабораторије, покрије лов

.243 "ACKLEY IMPROVED"

Чувени амерички оружар, балистичар и конструктор "wildcat" калибара (али и писац и колумниста) Паркер Ото Екли својевремено је унаприједио и овај метак, те је развио такозвани побољшани .243 познат као .243 "Ackley Improved", који се од свог узора разликује по углу рамена чауре од 40 степени, а то значи повећаној запремини чауре. Тај прецизни, разантни и наравно јачи метак, у Америци је популаран као long-range такмичарски, али и ловачки калибар.

.243 Winchester

штеточина, лисице, вука, срнеће, али и нешто теже дивљачи, а да исти тај метак сам пуни и користи у спортске или такмичарске сврхе (за long-range), мало који метак би могао да се носи са .243 Win. То је тајна његове велике популарности и заступљености, како у матичној земљи тако и у Европи. Већина балистичара сматра да је калибар .243 идеалан за лов на дивљач масе од 40 до 60 килограма, али је такође адекватан и за одстрел животиња масе 80 килограма и нешто преко тога, ако је хитац прецизно пласиран у виталну зону, попут врата и то не из разлога лоше пенетрације и уопште лоших терминално-балистичких својстава зрна овог метка, већ да би се избјегло мучење животиње, то јест дуготрајна потрага за тежом дивљачи, која ће отићи далеко са мјеста настрела.

243 Winchester SP 5.80 g (90 gr)

	0	50	100	150	200	250	300
Brzina [m/s]	945	889	835	783	734	686	640
Energija [J]	2603	2304	2033	1789	1569	1371	1192
Putanja [cm]	-5	-0.1	1.7	0	-5.6	-15.9	-31.5

243 Winchester SP 6.50 g (100 gr)

	0	50	100	150	200	250	300
Brzina [m/s]	905	856	808	762	718	675	633
Energija [J]	2654	2372	2116	1882	1669	1475	1299
Putanja [cm]	-5	0.2	1.9	0	-6.1	-17.1	-33.5

Балистичари ће свакако рећи да постоје други далеко бољи калибри који обезбјеђују сигурно падање теже дивљачи у ватри. Међутим, ловци који дуго лове карабином у калибру .243 Win рећи ће да је то веома употребљиво оружје за лов срнеће дивљачи на равничарским теренима и вука у планинском ловишту, али и муффона, дивокозе, па и јелена лопатара, а карабином у истом калибру без икаквих проблема се добро нанишањеним и пласираним хицем може оборити и дивља свиња у случају да се ловац случајно у ловишту сретне са њом. Наравно, правилним избором тежег зрна контролисана експанзије може се потпуно елиминисати свака сумња када је ријеч о питању употребљивости овог калибра у лову на тежу дивљач.

УПОТРЕБЉИВ И У ЛОВУ НА НЕШТО КРУПНИЈУ ДИВЉАЧ

На тржишту је ова муниција доступна са бројним зрима различитих конструкција. Овај метак ће, дакле, без проблема поред срнеће дивљачи оборити чак и лакшег јелена и вепра са добро одабраним тежим зрном, при чему ће трајекторија бити разантна, пуцањ лако подношљив, а трзај благ. Мали трзај је овдје посебно важан, јер постоје ловци који просто не могу да се успешно носе са трзајем јачих калибара, а .243 Win је у том смислу идеалан, поготово за даме. Зрно метка .243 Win од 100 грена (6,6 грама) испалено из цијеви дужине 610 мм развија брзину на устима цијеви од 2,960 фпс (902.21 м). Данас се тежине ловачких зрна у овом калибру крећу од 55 грена (3,6 грама) до 115 грена (6,8 грама). Корак увијања је врло битан моменат у зависности од тежине зрна, па онај најчешћи износи 1:10, јер је оптималан за стабилизацију зрна масе до 100 грена. За зрна тежа од 100 грена произвођачи израђују карабинске цијеви са кораком увијања од 1:8 или 1:7. Колико је познато, ниједна војска или полиција у свијету није увела .243 у службenu употребу, али се зна да су снајперским пушкама калибра .243 "винчестер" некада били опремљени SWAT тимови лосанђелеске полиције. Метак .243 Win одавно производи ужички "Први Партизан", а податке за зрно СП масе 5,80 грама те нешто теже СП зрно од 6,50 грама доносимо у балистичким таблицама.

У ОРГАНИЗАЦИЈИ ЛУ "ФАЗАН" ДОБОЈ НА ОЗРЕНУ
ОДРЖАНИ СЕДАМНАЕСТИ "ВУЧИЈИ ДАНИ"

Како би то ловачко
дружење било без првог
ловца Републике Српске

Око хиљаду ловаца
учествовало на
овогодишњој озренској
"Вучијади",
највећој ловачкој
манifestацији у БиХ

ПИШЕ: ВОЈО СТЈЕПАНОВИЋ
lovacken@gmail.com

Седамнаеста по реду
ловно-туристичка мани-
фестација "Вучији дани"
на Озрену и ове године
је окупила око хиљаду

ловаца спремних да се суоче са
европским топ предатором - вуком,
али још спремнији за уживање у ча-
рима Озрен горе, за дружење и за-
баву која обавезно прати овакве
манifestације.

На Озрену осамнаестог фебру-
арског јутра освануло је право вучије

Вуко сачује кожу

НАЈБРОЈНИЈИ УЧЕСНИЦИ

Међу овогодишњим учесницима
озренске "Вучијаде" најбројнији су
били ловци из ловачких удружења
"Мајна" Модрича, "Вучијак" Брод и
"Фазан" Шамац, док су из ФБиХ
најбројнији били ловци из комшиј-
ских ловачких друштва "Фазанка"
Добој Исток и "Сватовац" Лукавац.

Постројавање ловаца на Озрену

Домаћини **Ведран Божичковић**
и **Душко Лазаревић**
издају заповијест за лов

ВИ ЗАЛИ

Популарна
Тана

вријеме. Претходни сунчани дан током ноћи замијениле су обилне снежне падавине праћене вјетром и густом маглом, која је смањивала видљивост једва на стотињак метара. Неупућени би помислили да ће "Вучијада" бити одгођена, али ловци уживају баш у оваквим изазовима.

Дружење важније од одстрела

У шик зоре на озренском платоу Околишта у Горњој Пакленици заложена је ватра. Први су стигли домаћини и организатори ове манифестације, ловци Ловачког удружења "Фазан" из Добоја. Ваља дочекати бројне госте и угледне званице који стижу из свих крајева бивше Југославије. Припремљена је кувана ракија и чај и, наравно, топла ријеч добродошлице. Око ватре почињу да

ПРИЗНАЊА ВУЧАРИМА

Протеклих 17 година, колико се одржавају "Вучији дани" на Озрену, одстријелено је седам вукова. То су учинили: Обрад Пеулић из Ловачког удружења "Борик" Прњавор, Срето Кукић, члан ЛУ "Мотајица" Дервента, Мирослав Савановић из ЛУ "Мајна" Модрича, те ловци из добојског Ловачког удружења "Фазан": Боро Нарић, Владо Глигорић, Златан Јевтић и Спасоје Драгичевић.

Ових седам ловаца стекло је почасно звање вучар, а на овогодешњој манифестацији уручене су им посебне значке по којима ће убудуће бити препознатљиви као ловци који су одстријелили вука.

се окупљају први гости, чији се број повећавао из минута у минут. Пљуште руковања и пријатељски загрљаји људи који су по оваквом невремену преваљали стотине километара да би се сусрели, за здравље упитали и заједно провели дан у природи.

СЛАБА ВИДЉИВОСТ И ТЕШКИ УСЛОВИ ЛОВА ПОМОГЛИ ВУКОВИМА ДА САЧУВАЈУ КОЖУ

Када су сви пристигли услједила је команда за постројавање. Ловци су разврстани у 16 ловачких група, са раније одређеним груповојама који ће их повести на ловачке чеке. Душко Лазаревић, главни лововођа Ловачког удружења "Фазан", издао је заповијести за лов, скрећући нарочиту пажњу на дисциплину у ловишту, јер су услови за лов веома сурови. У име домаћина ловце је поздравио Ведран Божичковић, председник ЛУ "Фазан", а потом су ловачке групе запосје-

За добро расположење
биле задужене "Барабе"

ле озренске висове ишчекујући да им вукови изађу на нишан. Хајкачи су покренули неколико чопора вукова на које су ловци пуцали, али због густе магле честито су се испромашивали. Тјеше се па кажу да је шири простор за промашати него за погодити.

Успјешно обављен лов

Вукови су се овога пута извукли, а ловци, здрави и живи, стигли поново на зборно мјесто, гдје их је чекао ловачки ручак и богат забавни програм.

Главни лововођа Душко Лазаревић поднио је извјештај о обављеном лову нагласивши да је лов успио, јер је све протекло и најбољем реду. Одстријељена је једна лисица, а вукови ће доћи на ред неком другом приликом. Госте је поздравио и домаћин Ведран Божичковић, а у име Градске управе Добоја то је учинио Владо Марковић, директор Туристичке организације града Добоја.

НАКОН ДРУЖЕЊА И ЛОВАЧКЕ ЗАБАВЕ СВИ ЗАДОВОЉНИ ОТИШЛИ СА ОЗРЕНА

Оваква манифестација наравно није могла протећи без присуства првог ловца Републике Српске. Обраћајући се присутнима Саво Милић, председник Ловачког савеза Српске, похвалио је организацију ове манифестације и одао признање свима који су допринијели да све протеку у најбољем реду.

- Поносан сам што сам први међу једнакима, а има нас око 20.000 у Републици Српској. То је сила, прије

свега, људска, другарска, пријатељска и свака друга - рекао је Милић, а потом са организаторима размијенио пригодне поклоне.

У забавном дијелу програма ловце је забављала популарна естрадна умјетница Ђана и изворна група "Барабе" уз учешће Фолклорне секције Основне школе "Петар Петровић Његош" из Бољанића. Организована је и традиционална ловачка томбола у којој је тридесетак ловаца награђено вриједним робним наградама, међу којима је главна награда био ловачки карабин.

Ловачка забава завршена је атрактивним ватрометом, а онда су се ловци почели растајати уз обећање да ће се видјети и догодине на Озрену, када "Вучији дани", након 18 успјешних година, славе пунољетство.

НЕСВАКИДАШЊИ УЛОВ ДАН НАКОН "ВУЧИЈАДЕ"

Одстријељено пет вукова

Само дан након што се хиљаду учесника озренске "вучијаде" вратило без улова, у организованој акцији на смањењу бројности предатора у ловишту Добој, на Озрену је одстријељено пет вукова.

Срећа коју није имало хиљаду учесника 17. "Вучијих дана" на Озрену само дан касније послужила је неколицину добојских ловаца. У организованој акцији на смањењу бројности предатора одстријељено је чак пет вукова и једна лисица.

Присутност већег броја вукова је примјетијена још почетком 2016. године, а од тада је бројност била у сталном порасту. На основу кретања, а што је уочено праћењем трагова, евидентно је да су присутна два чопора вукова на локацији Озрена, на простору од око 10.000 хектара. Највеће присуство се бележи у предјелима Пакенице, Брезика и дијела Краљице. Имајући у виду да је оптимална бројност у станишту, односно густина популације вука у БиХ 0,3 јединке на 1.000 хектара, присутност оволиког броја вукова је неподношљива за овако мали простор. Од почетка новембра 2016. године па до половине фебруара 2017. године у ловишту су вукови растргали 11 грла срнеће дивљачи и два грла дивље свиње. Ово је на основу онога што је примјетијено током обиласка терена и у ловишту, а штета је сигурно и већа јер велики број уништених грла

срнеће дивљачи и дивље свиње није ни евидентан.

Један од учесника ове акције је и Ведран Божичковић, председник ЛУ "Фазан", који објашњава да је уочена већа група предатора који су се, због високог сњежног покривача, у потрази за храном спустили у ниже предјеле.

- Одстријелио сам једну вучицу и ранио још једног вука којег је зауставио мој колега десно од мене. Тешко је описати тај осјећај, висок адреналин, језиво видјети толики број звијери, поготово овакве величине и да иду према вама. Видљиво је да вукови немају изгладњелу конституцију, физички су веома здрави, а квалитет длаке је одличан - каже Божичковић.

Дан раније снијег који је падао ишао је вуковима у прилог. Добојски ловац Радован Цвијановић је и у таквим условима пуцао на један чопор, али није имао среће. Упорност се исплатила па је другог дана улов оборио све рекорде.

- Искрено да кажем, цијелу ноћ сам сањао како вукови прескачу преко мене. Једва сам чекао да сване па да са колегама поново изађем у ловиште, тамо гдје сам претходни дан закаснио неколико секунди. Данас, ето, срећа је била на мојој страни, вуц ми је дошао и одстријелио сам га, а моје колеге су одстријеле још четири вука и једну лисицу - каже Цвијановић.

Хладно вријеме и
снијег нису зауставили даме

ФОТО: Ј. БУРЂЕВИЋ

ЧЕТВРТИ ПУТ ОДРЖАНА МАНИФЕСТАЦИЈА
ДАМСКИ ЛОВ У КОТОР ВАРОШУ

Даме раме уз раме са колегама

Трећи пут учествујем у Дамском лову и то довољно
говори колико сам задовољна, рекла Брковићева

ПИШЕ: ЈАСНА ДРАГОЈЕВИЋ
jasnad@glassrpske.com

Ловачку срећу у хајци на вука и дивље свиње, на четвртој манифестацији Дамски лов у Котор Варошу, испробале су припаднице њежнијег пола из Српске и региона, које су раме уз раме са колегама неустрашиво кренуле пут обронака Влашића.

Иако је ове године први дан манифестације западао и снијег, то најодлучније није спрјечило да учествују у овом јединственом догађају у Републици Српској. Међутим, неке друге обавезе јесу, због чега је овај

ТРЕЋИ ПУТ НА МАНИФЕСТАЦИЈИ

Зоран Бошковић, предсједник ЛУ из Лелосавића са Косова, у Котор Варош је дошао по трећи пут на ову манифестацију да окуша ловачку срећу.

- Лов је овде прелеп, јер су и терени прелепи. Све функционише добро и како треба, а лов нам је само повод за дружење - истиче Бошковић.

пут учествовало свега пет жена.

Након окупљања ловаца код старе школе у Ободнику, прво се кренуло са загријавањем уз кувано домаће

вино и кафу, а потом је услиједило давање упутства главног лововође о правцима кретања, времену повратка и другим плановима.

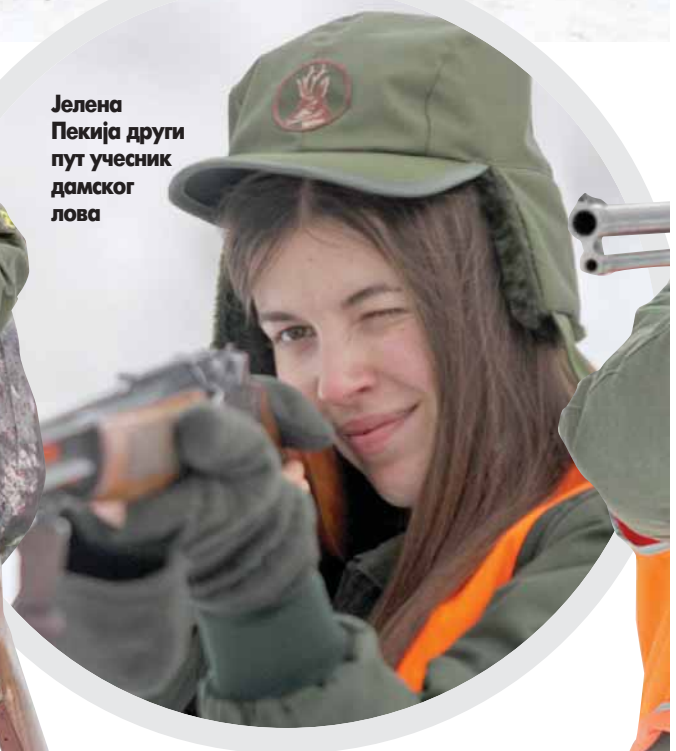
Ту су даме показале зашто је њихов избор овај хоби и на питање, да ли им треба мушка пратња јер постоји могућност да се очи у очи сретну са диљом звијери одговориле да негативно.

Међу њима је најмлађа учесница Љубинка Брковић (21) из Прњавора, чланица Ловачког удружења "Борик", која се ловом бави још од седме године, а овај пут за разлику од прошле године у Котор Варош је дошла без сестре.

- У лов сам кренула уз оца, а чим сам напунила 18 година положи-

Јелена Пекија други пут учесник дамског лова

МАМАЦ ЗА ТУРИСТЕ

У сарадњи са Министарством трговине и туризма РС, које подржава ову манифестацију, организатори кажу да је најављено да ће Дамски лов бити увршћен у календар туристичких догађаја у Српској. Према договорима Ловачки савез РС ће убудуће бити носилац активности манифестације, док би око стотињак дама ловаца у РС ускоро могле бити организоване у клубу по узору на сличне у региону.

ла сам и руковање оружјем. Трећи пут учествујем у Дамском лову и то довољно говори колико сам задовољна - прича Брковићева, додајући да је до сада у дугогодишњем искуству имала ловачке среће и има трофеј средњаћа и неколико лисица.

Из војвођанске равнице у которварошке шуме ради лова дошла је и Јулијана Шилош Нађ, која је истакла да је задовољна цјелокупном организацијом и ловом.

ОДСТРИЈЕЉЕНА ТРИ ВУКА

- Дошла сам испред Дамског ловачког клуба и испред ЛУ "Бечеј" у којем сам запослена, а ловом се бавим седам година. Први пут сам у Котор Варошу и похвалила би целокупну организацију - каже Шилош Нађ.

Један од домаћина је и Ловачко удружење "Борчићи" из Шипрага, чији члан Ирфан Зухрић Ђићо нам је

Љубинка Брковић најмлађа учесница

истакао да су гости задовољни ловом на овом подручју.

Лов посвећен дамама је доста заживио у Европи и окружењу, а дамски клубови током читаве године имају свој календар активности, па се томе надају и организатори ове манифестације.

- Преузели смо ту идеју о дамском лову и зато организујемо манифестацију, на којој је ове године мало сла-

бији одзив због најаве црвеног метеоаларма за наше подручје - рекао је председник ЛУ "Узломац" из Котор Вароша Недељко Гламочак, које је уз ловачка удружења "Борчићи" и "Јеловка" организатор лова.

Иако истичу да им је на првом

ДРУЖЕЊЕ НА ПРВОМ МЈЕСТУ

мјесту дружење и да је то главна сврха лова, првог дана пала су и три вука која су одстријели Миљан Максимовић из Котор Вароша и Зоран Миловановић из Теслића, док је други дан прошао без улова.

Међу стотињак ловаца из Мађарске, Србије, Словеније, Хрватске, биле су и Мађарице Силвија Селеш и Ана Сенсед, које су учествовале испред Дамског клуба "Дијана".

- Мој дјед се бавио ловом и пошто смо веома били везани почела сам и ја да се бавим ловом, а волим природу, лов и дружење - рекла је Сенсед, која је ловац од треће године и до сада је ловила претежно по Мађарској и Србији.

Са југа Србије традиционално у Котор Варош и у Бањалуку долазе ловци, а овај пут испред ЛУ "Ниш" била су четири ловца.

- Гости смо побратимског удружења "Змијање" из Бањалуке и "Узломац" из Котор Вароша. Раније сам био у лову у Бањалуци, а главна сврха лова је дружење и не само одстрел - каже Братислав Ђирковић, који је и члан Надзорног одбора Ловачког савеза Србије, те тврди да су даме увијек бољи ловци него мушкарци.

У ЛУ "Кула" из Хрватске, има само једна жена, која овај пут није била у Дамском лову, али зато јесу мушки чланови, који се надају да ће промоција овог лова утицати да се њиме бави и више жена.

- Јако тешко је ловити по снијегу, али је ловачка срећа чудна - каже Славко Данчук.

У породици Пекија из Приједора, двије су жене ловци и чланови ЛУ "Сводна", а Јелена је други пут учествовала на хајци на вука на обронцима Влашића, међутим каже да би било љепше да је више жена.

У ШЕКОВИЋИМА СЕ ОКУПИЛО 170 ЛОВАЦА У ХАЈЦИ

Све је било добро,
само вука није било

ФОТО: М. ЛАЗАРЕВИЋ

Ловили вука, одстријелили лисицу

Иако овог пута ловци нису имали среће да одстријеле вука, није изостало добро расположење и дружење

крају и регији Би-
рач. Ловци слушају
упутства, спремни да
крену и сусретну се очи у
очи са шумским, али и најлукави-
јим предатором - вуком!

Наоружани до зуба, како пушкама
и ножевима, учесници хајке упућују се у
више праваца. Нешто раније са погона
кренули су хајкачи, да би подигли вуко-
ве из својих станишта и усмјерили их у
правцу ловаца, који су с нестриљењем
чекали у засједи, дугој око седам кило-
метара. На снјажном платоу, десетак
километара од Шековића, гдје надмор-

ПИШЕ: МИШО ЛАЗАРЕВИЋ
lovacken@gmail.com

ШЕКОВИЋИ - На платоу Јавор-
ник, код Шековића, 11. фебруара оку-
пило се више од 170 ловаца,
пристиглих из ловачких удружења са
подручја регије Бирач, те из Сембери-
је, Брчког, затим из Београда, Лозни-
це и Бање Ковиљаче, у Србији, да би
учествовали у хајци коју традиционал-
но организује ЛУ "Бишина".

На зборном мјесту, на Медњачи,
ловце је поздравио Петар Влацић, пред-
сједник Удружења из Шековића, да би
их потом, са организацијом хајке, упо-
знао главни лововођа Будимир Комле-
новић.

- Вук се лови на обронцима Јавор-
ника, Драгуше и у Акманском потоку,
на простору од једне петине нашег ло-
вишта - казује Комленовић, иначе један
од најугледнијих ловаца у шековачком

ПАСУЉ

Ловачко удружење "Бишина" још је-
дном се потврдило као добар до-
маћин и организатор хајке на
вукове. За све учеснике је након по-
вратка из лова организован ручак,
уз традиционални ловачки пасуљ и
кувано црно вино, што је, у прохла-
дном фебруарском дану пред-
стављало право окрепљење за
ловце. Куварску екипу предводили
су Симо Пекић и Дејан Стјепановић.

Екипа задужена за пасуљ

ФОТО: М. ЛАЗАРЕВИЋ

ска висина достиже изнад 800 метара,
почело је ишчекивање између човјека и
животиње. Жеља да се, баш овог пута,
појаве вукови, који су, како нам рекоше
у ЛУ "Бишина", прекобројни у ловишту,
била је присутна код сваког учесника
хајке. Наду гостима уливају овдашњи
ловци, они који су "омирисали" вука и
са којима би, очигледно је, многи у гру-
пу и заједно у лов.

- Велики је мотив да вук буде од-
стријелен у оваквим акцијама - наводи
Комленовић, који је у својој ловачкој ка-
ријери нанизао пет вучијих трофеја.

Предсједник Влацић додаје да је у
ЛУ "Бишина" хајка на вука традиција,
која сваке године буде организована у
првој половини фебруара.

- На подручју наше општине при-
мијењено је неколико чопора са укупно
петнаестак вукова, који, у потрази за
храном, нападају стоку у брдским сели-
ма, али су на мети ових штеточина и
срнећа дивљач и младунци дивљих
свиња. Вукови праве велику штету, па
смо одлучили да хајком смањимо њихов
број - говори Влацић.

ВУКОВИ НАПАДАЈУ СТОКУ У БРДСКИМ СЕЛИМА

У првим послеподневним сатима
на збориште из ловишта почеле су да
пристижу прве групе ловаца. Међу
њима и Славиша Станојевић, који је из
швајцарског града Тишина превалио
1.100 километара да би, како каже, био
учесник ове акције.

- Ето, није нам се посрећило, вук
није допјао. У Шековићима имам при-
јатеље међу ловцима, тако да волим да
допазим и ловим на овим просторима -
каже Станојевић.

У Шековиће је, на хајку на вука,
стигао и Здравко Илић, члан Управног
одбора ЛС РС из регије Бирач.

- Све је добро, само вука нема. Би-
тно је да се људи лијепо друже. Све по-
хвале домаћину на успјешној
организацији хајке - говори Илић.

Веома расположеног сусрели смо и
Видоја Зарића, предсједника Савјета лов-
не регије Бирач, који је, у друштву са
Мирољубом Швјетиновићем, секретаром
ЛУ "Јавор", предводио групу ловаца
из Братунца и Сребренице.

- Наша група примјетила је само
трагове вукова - чујемо од ловаца из два
сусједна града у Подрињу.

Још једном се показало да је вук
опрезна животиња и да га је тешко од-
стријелити. Ипак, из хајке ловци су се
вратили са једним трофејом. Слободан
Лулић, ловац из Шековића, са својом се-
дмочланом групом "Тепен" успио је да
одстријели лисицу, која је, тако, спаси-
ла част свих учесника ове хајке, која је
показала јединство људи којима је лов
истински хоби, а природа и дружење
потреба без које, практично, не могу да
замисле свој живот.

На терену смо видјели двије групе вукова. У једној групи су била два, а у другој четири, али ником од ловаца се није посрећило да одстријели бар једног, рекао Копања

ПИШЕ: АНИТА ЈАНКОВИЋ
anitaj@glassrpske.com

Вук је једна од најлукавијих животиња која се врло ријетко нађе на нишану ловачких пушача, због чега је управо овај предатор најпожељнији трофеј у каријери сваког ловца.

Мало који ловац не сања о томе да на листу своје одстријељене дивљачи упише и вука, а тај циљ имало је и око 600 ловаца који су се 11. фебруара окупили на традиционалној 36. хајци на вука, која је организована у Шипову.

Нажалост, тога дана нико од ловаца који су дошли из свих крајева Републике Српске, БиХ, Србије и Хрватске није успио да се окити трофејом ове прелијепе дивље звијери.

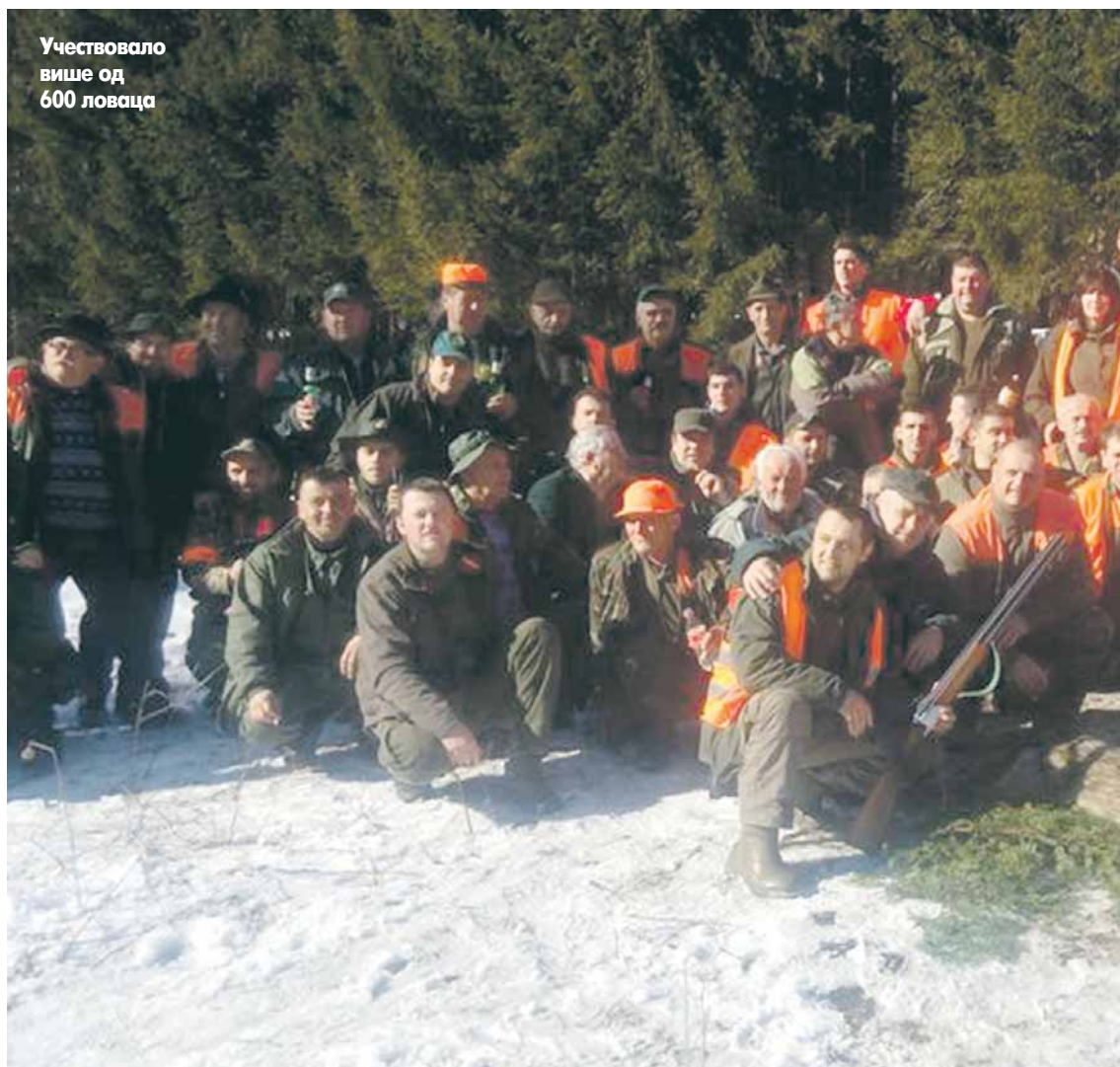

**ЛОВИШТЕ У ШИПОВУ,
ОСИМ ВУКОВИМА,
БОГАТО МЕДВЈЕДИМА И
ВЕЛИКИМ ТЕТРИЈЕБИМА**

- На терену смо видјели двије групе вукова. У једној групи су била два, а у другој четири, али ником од ловаца се није посрећило да одстријели бар једног. Тога дана одстријељена је само једна лисица - рекао је секретар Ловачког удружења "Тетријеб" из Шипова Давор Копања, који је истакао да су их вукови и овај пут надмудрили јер ниједан није изашао ловцима на нишан.

- Хајка на вука је велика и захтјевна организација и често се деци да ловци који буду на дочеку покажу немир, да се крећу, ложе ватру и тада се вукови извуку. Људи често коментаришу хајку негативно, као скуп много ловаца који ништа не одстријеле, али суштина оваквих одржавања није искључиво лов, већ дружење - казао је Копања.

Велике хајке никада нису нешто нарочито успјешне кад су у питању трофеји, али су врло корисне за ловце због дружења и промовисања природе и здравог начина живота.

Учествовало више од 600 ловаца

У ШИПОВУ ОДРЖАНА ТРАДИЦИОНАЛНА 36. ХАЈКА НА ВУКА

Лисица платила вуков рачун

Програм "Хајке на вука" тог фебруарског дана почео је у раним јутарњим часовима испред хотела "Јањ" у Шипову, гдје је било зборно мјесто учесника. Ту је направљен распоред група, ловци су добили детаљна упутства како да се понашају у шуми и организатори су им

пожељели добар поглед.

- Од хотела "Јањ" смо се упутили ка мјесту Натпоље, гдје се одржавала хајка, а које је удаљено око 18 километара од Шипова и налази се на планини Равна гора. Хајка на вука је трајала до 13 часова, након чега смо се окупили у нашем

ловачком дому, гдје смо организовали дружење уз музику, ручак и томболу, на којој је главна награда била ловачка пушка која је припала ловцу из Добоја - казао је Копања.

КА КОЈА ЈЕ ОКУПИЛА 600 ЛОВАЦА

Истакао је да су им тога дана главни гости били ловци из мјеста Перлез, код Зрењанина у Србији, са којима се друже већ 31 годину.
- Ова хајка већ годинама има ме-

ђународни карактер и главни је догађај у нашем ловишту, иако током године организујемо и неке мање ловове који су искључиво за чланове нашег удружења - рекао је Ко-

пања, који каже да је на подручју Шипова повећано бројно стање вука, иако су прошле године одстријелили пет комада, због чега ће ускоро морати организовати нову акцију како би бројност вука sveli на подношљиву мјеру.

Осим вуковима, шиповачка ловишта обилују и другим врстама дивљачи, попут великог тетријеба, медвједа и дивљих свиња.

ДРУГИ ДАН ВЕЋА СРЕЋА

Давор Копања је рекао да је традиционална, међународна хајка ове године организована ради смањења бројног стања вука, којег у шиповачком крају има доста.
- Због превеликог бројног стања једну мини-хајку смо организовали и сутрадан, 12. фебруара, у којој је учествовало око 100 ловаца и тај други дан смо имали више среће јер смо успјели да одстријелимо једног вука - рекао је Копања.

У ШИПОВУ СЕ ОКУПИЛИ ЛОВЦИ ИЗ РС, БиХ, СРБИЈЕ И ХРВАТСКЕ

- Наше ловиште је изузетно богато и долазе нам бројни туристи у лов на вука и медвједа, а у наредном периоду ћемо видјети да организујемо и лов на тетријеба - истакао је Копања и додао да је Шипово, осим по богатим ловиштима, познато и по доброј домаћој храни, ријекама које су препуне пастрмке, лијепој природи и чистом ваздуху, будући да се надморска висина Шипова креће од 400 до скоро 2.000 метара.

www.torzokom.com

DOO TORZOKOM
PRIJEDOR

Torzokom d.o.o. u svojoj ponudi posjeduje kompletan program lovačke opreme od karabina i sačmarica do municije, optika.

Brendovi koje zastupamo su:

Browning	Winchester	Sauer	Tikka	Nikon	Baikal
Aimpoint	Meopta	Sako	Mirage	Zeiss	
Norma	Bellot	RC	Rio	Rottweil	

Uvjerite se sami u kvalitet proizvoda namijenjenih lovu u našoj ponudi, koju razvijamo još od 2000. godine.

Sjedište firme:	Tel. +387 52 243 890
Mitropolita P. Zimonjića C-3	Fax: +387 52 243 891
Prodavnica br. 4	Mob. +387 65 779 799
Ul. Kralja Petra I oslobodioca bb	+387 65 956 663
79101 Prijedor	e-mail: torzokom@gmail.com

Ноћ уочи манифестације било је катастрофално вријеме, јер је нападао снијег и иако је тај дан било погодно и пријатно, због снијега смо се отежано кретали по терену, па није било успјешног лова, рекао Вујасин

ПИШЕ: АНИТА ЈАНКОВИЋ
anitaj@glassrpske.com

Традиционална девета ловно-туристичка манифестација "Дани вука Чемерница 2017" одржана је 25. фебруара на подручју Агиног Села, Бочца и Крмина код Бањалуке и иако ловцима тога дана није пошло за руком да одстријеле најлукавијег предактора међу дивљачи, дан је протекао у дружењу, пјесми, игри и обиљу хране.

Организатор манифестације на којој се окупило око 900 учесника из цијеле БиХ, Србије, Хрватске, Словеније, Њемачке, Аустрије и Бугарске било је Ловачко удружење "Змијање" из Бањалуке, уз подршку града Бањалуке, градске Туристичке организације и Ловачког савеза РС. Медијски покровитељ је био "Глас Српске".

**ШЕСТ ВУКОВА
СЕ ИЗВУКЛО ИЗ ОБРУЧА**

У првом дијелу дана одржан је традиционални лов на вукове, али захваљујући њиховој вјештини и нестрпљену ловаца на чекама, вукови су се извукли на сигурну територију и тако оставили позив учесницима да дођу и наредне године и учествују у

Традиционална ловно-туристичка манифестација "Дани вука Чемерница 2017" одржана крајем фебруара

Дружење уз лов, игру и пјесму

овом ловачком надмудривању. На ловачки нишан тог фебруарског дана налетјела је само једна лисица.

- Ноћ уочи манифестације било је катастрофално вријеме, јер је на-

падао снијег и иако је тај дан било погодно и пријатно, због снијега смо се отежано кретали по терену па није било успјешног лова. Према нашим сазнањима, било је шест вукова

ЗАХВАЛНИЦЕ

Предсједник Ловачког удружења "Змијање" Бањалука Дарко Ђулум на завршетку манифестације "Дани вука Чемерница 2017" уручио је захвалнице покровитељима манифестације, те захвалио свим учесницима на одзиву и великој дисциплини. Он је најавио да ће ЛУ "Змијање" и у будуће радити на ширењу ове манифестације, која је од великог значаја за цијелу друштвену заједницу, не само Бањалуке већ и РС и БиХ.

на том подручју - рекао је предсједник Организационог одбора Раденко Вујасин.

Ипак већина учесника ове манифестације ставила је дружење и добру забаву испред одстрела дивљачи, тако да овогодишњи ловачки "неус-

пјех" никако није покварио расположење ловаца. Учесници су били одушевљени изузетно великим фондом дивљачи на овом простору, јер су на терену, поред трагова вука, запазили и велики број срнеће дивљачи, дивљих свиња, али и медвједа, који су се вјешто скривали од ловачких пушака.

ЛОВАЦИ ТРАГАЛИ ЗА ВУКОМ, НА НИШАН ИЗАШЛА ЛИСИЦА

У другом дијелу манифестације одржано је дружење за памћење до дубоко у ноћ, уз музику, традиционалну кухињу и културно-умјетнички програм у извођењу КУД "Свети Сава" из Бањалуке.

- Манифестација је попримила међународни карактер и сваке године је све већа и већа. Наредне године

очекујемо још већи одзив ловаца. Хвала градоначелнику Бањалуке Игору Радојичићу и градској Туристичкој организацији што су нас подржали. Помогла нас је и "Бањалучка пивара" - рекао је Вујасин и нагласио да један овакав скуп није нимало лако организовати.

Учесници су имали прилику да уживају у исконским природним љепотама кањона Врбас и планина Чемерница, Тисовац и Осмача, те да упознају традицију и културу локалног становништва кроз традиционални лов на вука.

Манифестацији "Дани вука Чемерница 2017" присуствовали су и председник Ловачког савеза РС Сава Минић, помоћник министра пољопривреде шумарства и водопривреде за ресор шумарства и ловства Горан Зубић, те велики број других личности из друштвено-политичког живота РС и БиХ.

Несвакидашњи трофеј ловца из Зворника Владимира Пејића Пао вепар капиталац

Дужина кљова
вепра 24 центиметра
ФОТО: М. ЛАЗАРЕВИЋ

Ловац из Зворника Владимир Пејић одстријелио је недавно вепра капитала, тешког више од 200 килограма.

Ова грдосија од животиње пала је у кањону ријеке Праче, недалеко од Рогатице, где је Пејић ловио са још десетак колега.

- Посрећило ми се да одстријелим дивљу свињу такве трофејне вриједности која се ријетко сусреће на овим нашим теренима. Били смо у јутарњем лову, један дио ловаца налазио се у погону, а други на чеки. Керови су подигли "дивљака", пришао сам на око 50 метара и погодио првим хицем из полуаутоматске сачмарице -

описује Владимир.

Вепар је прави капиталац са кљовама дугим 24 центиметра.

- Овакве кљове се могу видјети само на насловницама ловачких часописа. Срце ми је хтјело да искочи, јер се овакви трофеји не остварују сваки дан. Заслуге припадају и мојим керовима - двојници брак јазавичара - додaje Пејић.

Овај млади ловац, који поседује чланске карте ЛУ "Вукови са Дрине" и "Сјемећ" из Рогатице, прави је специјалац за дивље свиње, јер је до сада "наннизо" 12 комада.

М. Ј.

Ловачко вече "Јавора" из Сребренице Лов не познаје вјеру и нацију

Сребренички ловци, са својим гостима, показали су колико лов, као спорт и хоби, могу да повежу и зближе људе и када нису у природи и ловишту.

На традиционалној манифестацији, Ловачко вече, ЛУ "Јавор" из Сребренице окупило је 300 љубитеља лова и природе. Сребреничким ловцима и госте су дошли ловци из регије Бирач, колеге преко Дрине, из сусједне Љубовије и Бајине Баште.

- Сребреница има богату и дугу традицију организованог лова. Тренутно, у шест секција, окупља више од 200 ловаца, којима је на располагању ловиште од 42.564 хектара у којем је станиште нашао велики број дивљачи - рекао је секретар "Јавора" Мирољуб Цвјетиновић.

Начелник општине Сребреница

Младен Грујичић није крио задовољство што присуствује једној овакој манифестацији.

- Слика са ове забаве показује сву нашу љубав, један мултиетнички дух, истинско дружење и добру поруку за заједништво и бољи живот на овим просторима - нагласио је Грујичић.

М. Ј.

Карабини директне акције су пред стријелце донијели предности, али и мане овог принципа, који се по масовности и прихваћености ипак никада није могао носити са класичним обртночепним затварачима

ПИШЕ: ДРАШКО ДРАГОСАВЉЕВИЋ
ddragosavljevic@gmail.com

ШТА ЈЕ ТО ПРАВОЧЕПНИ ЗАТВАРАЧ - ПРАВОЛИНИЈСКА АКЦИЈА?

У посљедњих неколико деценија више познатих оружарских кућа опробало се на пољу конструисања, односно усавршавања ловачких карабина са праволинијским саобраћањем затварача (правочепним затварачем), то јест директном акцијом. Поједини од тих модела имали су и још имају запажен успјех, док је већина постепено отишла у заборав јер није понудила битне и радикалне предности у односу на већ уходану, доказану, те широм свијета масовно прихваћену једноставну, поуздану и чврсту обртночепну акцију.

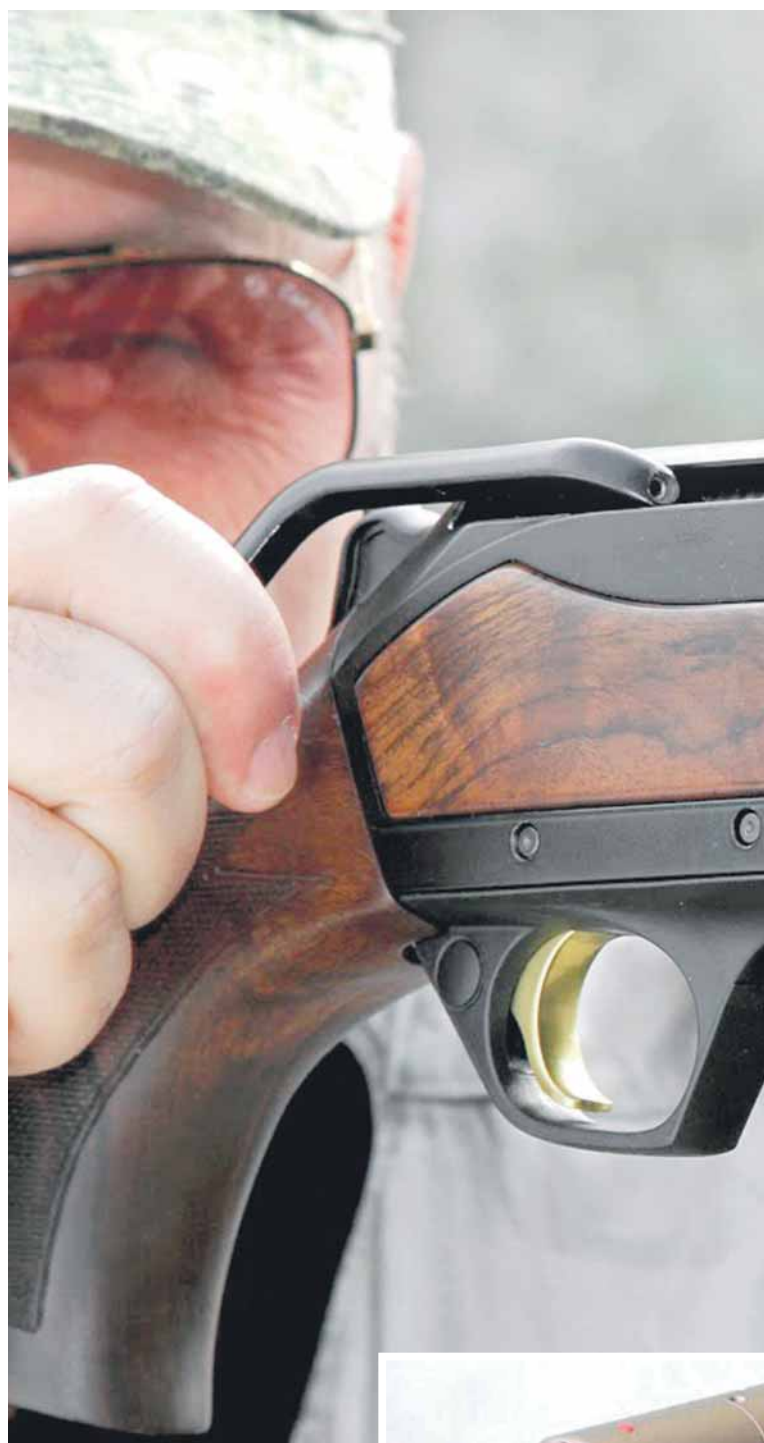
Док је код специјализованих малокалибарских такмичарских пушачка, какве се на примјер користе у биатлону, брзи праволинијски тип затварача због кратке и слабе муниције већ стандардизован и опште-прихваћен, у свијету ловачких карабина то није случај. Ипак, усавршавање карабина директне акције се наставило, па поједини велики играчи на тржишту имају своје мање или више успјешне представнике. Простора за инвентивност, усавршавање, нове патенте и приступе увијек има, а изузетак нису ни чувени Маузер и Браунинг. Ипак, најдаље су на овом пољу отишли инжењери чувене њемачке куће "Меркел".

У тексту који је пред вама бавићемо се историјом, конструкцијом, развојем и усавршавањем система директне акције, те обрадити главне моделе пушачка са овим типом затварача.

Праволинијска акција затварача (затварач са праволинијским саобраћањем, правочепни или правокретни затварач) у суштини подразумева затварач који приликом процеса репетирања пушке простим хватом за ручицу повлачимо назад, а потом враћамо напријед. Идеја водила при конструисању овог система била је брзина препуњавања, односно брзина гађања, те потреба да се око не склања са нишанске линије при манипулисању затварачем, а у посљедње вријеме и захтјев да задњи крај затварача у отвореном положају не излази из сандука.

Дакле, такав затварач одређује његова конструкциона прилагођеност веома брзом покрету руке назад-напријед, за разлику од класичног Маузеровог затварача који је потребно одбравити подизањем (ротирањем) ручице, повући уназад, потом гурнути затварач напријед и обрнути ручицу према доле, чиме је затварач забрављен. Код праволинијске акције тога нема - довољно је ручицу повући уназад и енергично гурнути напријед.

Брављење таквих затварача обезбјеђено је различитим рјешењима, у зависности од произвођача и модела, неки ротирају а неки не, код оних најмодернијих се пак све одвија унутар затвореног сандука (што ће бити детаљније обрађено у даљем тексту). Међутим, оно што неупућеног стријелца одвраћа од избора овакве пушке

јесте чињеница да се не можемо визуелно увјерити у чврсту брављеност затварача. При затварању затварача стиче се утисак да је изостао врло битан дио процеса брављења - нема оног Маузеровог ручног обртања ручице, односно затварача, које недвосмислено улива повјерење у чврстину брављења.

Већина стријелаца, чак и оних искусних, жали се управо на тај моменат страха од излијетања затварача из сандука (због препуњеног метка) и забијања у око кад плане хитац, а што се у малом броју случајева догађало и још се догађа са рецимо скупим, веома квалитетним и прецизним "бласером Р93", који је данас, према бројним описаним (и језивим

фотографијама поткријепљеним) извјештајима из више земаља, неславни рекордер по избијању очију својим власницима.

ИСТОРИЈА ПРАВОЧЕПНИХ ЗАТВАРАЧА

Ма колико неко мислио да су кроз историју репетирке са

РАЗВОЈНИ ПУТ КАРАБИНА ДИРЕКТНЕ АКЦИЈЕ

Од Манлихера до Меркела

обртночепним затварачима биле једине масовно прихваћене и неприкосновене, то није сасвим тачно. Система који су праволинијску акцију мање или више успјешно увели на свјетску сцену има више: аустријски Mannlicher, канадски Ross, швајцарски Schmidt - Rubin, амерички M1895 Lee Navy, мексички Мондрагон,

белгијски патент браће Нагант, америчка конструкција Чарлса Њутна настала комбиновањем Маузеровог M98 затварача и полужне акције итд... Прва три побројана система овдје су посебно битна.

Пушка система Mannlicher M95 (Steyr M1895, Steyr-Mannlicher M95)

Ferdinand Ritter von Mannlicher био је талентовани аустријски инжењер и конструктор стрелачког оружја. Остао је упамћен по више модела пиштоља и пушака али највише по војничким пушкама система M1895 у калибру 8x50mmR Mannlicher са правочепним затварачем, којима је претходило неколико модела чија се главна разлика огледа у начину брављења, калибру муниције и врсти барута

којом је муниција пуњена. Његов први патент правочепног затварача је из 1884. године, а прва пушка у историји са правочепним затварачем која је усвојена у службenu употребу била је управо његова конструкција. Ради се о моделу 1886 у калибру 11x58mmR (пуњеним црним барутом) са правочепним једнодијелним затварачем који се бравио за

сандук уз помоћ једног плочастог узглобеног забрављујућег елемента смјештеног са доње задње стране.

Манлихер је касније тај систем брављења кроз више модела додатно усавршио па коначни M1895 има затварач са ротирајућом главом. Ротирајућа глава дио је тијела на коме се налазе канали уз помоћ којих овај елемент ротира унутар тијела носача, а брави се са два зуба који залазе у одговарајуће уторе у сандуку иза лежишта метка.

Иако квалитетно израђене и прецизне, пушке система M95 су генерално биле осјетљиве на прљавштину, згуснуто мазиво и блато. Пушка се пунила металним клипсовима капацитета пет метака, а након што су испражњени, клипсови су испадали кроз нарочит отвор на дну сандука. Тај отвор био је узрок проблема јер је кроз њега у унутрашњост пушке лако доспјевала нечистоћа. Поред тога, за одбрамбивоће затварача била је потребна поприлична снага.

КАРАБИНИ ДИРЕКТНЕ АКЦИЈЕ ПОСЉЕДЊИХ ДЕЦЕНИЈА СВЕ ПОПУЛАРНИЈИ

Различити модели Манлихерових пушака у више калибара били су у наоружању Аустроугарске и могу се лако срести по музејима широм БиХ и региона. Око 122.000 карабина система M95 конвертовано је (прекалибрисано) у Краљевини Југославији (ВТЗ и ФОМУ) на метак 7,9x57 и те пушке носе ознаку M95M и M95/24. Наравно, постојале су спортско-ловачке верзије система M95.

ПУШКЕ СИСТЕМА "ROSS"

Зачетак пушака система "Ross" датира из касних 1890-их година. Дјело су сер Чарлса Роса, а базирају се на описаним аустроугарским пушкама система Mannlicher M1890/1895.

Британци за вријеме Другог бурског рата нису уступили Канади довољну количину пушака Lee Enfield и 1902. године бива усвојена пушка система Ross Mark I у калибру .303 British. Рос наставља усавршавање, а моделом Mark III (модел 10) бива опремљена војска за вријеме Првог свјетског рата.

Све пушке система "Ross", без обзира на модел, показале су се као врло осјетљиве на прљавштину и неподесне за ратну улогу. Највећи проблем представљао је ротирајући

затварач са главом на којој су се са двије стране у више редова налазили зуби за брављење у сандук. Тај затварач са спиралним каналима на тијелу је могао врло лако да се након чишћења склопи на погрешан начин и да се не забрави правилно, а што је за последицу имало његово излијетање из сандука при палби према лицу стријелца и прскање чауре. Описани су случајеви забијања затварача у око.

Са друге стране, све ове пушке имају врло високу инхерентну прецизност и коришћене су са великим успјехом у спортском далекометном стрељаштву.

ШМИТ - РУБИН

Прави примјер веома поузданог и чврстог, а масовног система директне акције је швајцарска пушка система Schmidt - Rubin. Настала је и званично усвојена 1889. године као заједнички пројекат Рудолфа Шмита, који је конструисао и патентирао њену типичну директну акцију, и пуковника Едуарда Рубина, творца некадашњег швајцарског службеног метка 7,5x55мм Swiss (GP 11).

"БЛАСЕР" НИЈЕ СЛУЧАЈНО УСАВРШИО БРАВЉЕЊЕ НА НОВОМ R8

Пушка Schmidt-Rubin прошла је кроз више модификација (посљедња је модел K31), али се функционисање њене директне акције није суштински мијењало. Пушка K31 има ротациони затварач са два бравећа зуба смјештена један наспрам другог на глави и они браве у одговарајуће отворе у сандуку иза лежишта метка. Тијело затварача K31 је краће у односу на моделе који су му претходили и има на себи спирални канал у који залази зуб нарочите полуге ручице за запињање која је засебни елемент. Та полука смјештена је у каналу кућишту са десне стране сандука, а на задњем крају полука има вертикалну ручицу за коју хватамо при повлачењу затварача. Повлачењем ручице њен зуб се креће по спиралном каналу на тијелу затварача, што доводи до његове ротације и одбрављавања уз истовремено крећење уназад. Враћањем ручице у предњи положај затварач на истом принципу ротира и поново брави.

Систем K31 био је у служби од 1933. до 1958, доказао се као поуздан и чврст. Снајперска варијанта ZIK55 је изузетно прецизно оружје и нарочито је цијењена од стране појединих спортских лонг рејнд стријелаца и ловаца. Муницију 7,5x55мм Swiss производи фабрика

ППУ из Ужица.

САВРЕМЕНА ДИРЕКТНА АКЦИЈА "БЛАСЕР" R93 И R8

Године 1957. њемачки оружар Хорст Бласер основао је своју фирму у граду Исни им Алгој у њемачкој савезној покрајини Баден-Виртенберг и представио први производ - био је то квалитетни дрлинг "дипломат", чије су цијеви и већина дијелова израђени у чувеном аустријском Ферлаху. Послије тог модела и неколико једнометних преламајућих "кип лауф" карабина, као и ловачког карабина са јаким топовским блок затварачем BL 820, Хорст 1983. конструише карабин обртночепне акције са кратким телескопским затварачем SR 830.

Крајем 80-их година прошлог вијека два стручњака, искусни ловац и балистичар Герхард Бленк и шеф истраживања и развоја при "Бласеру" Мајнрад Цех, уз помоћ тада ултрамодерног компјутерског програма CAD, започињу опсежан рад на потпуно новој конструкцији ловачког карабина. Резултат тог рада је широм свијета познати карабин директне акције "Blaser R93", који је представљен 1993. године и сматра се родоначеником свих модерних ловачких карабина директне акције.

Суштина система R93 је следећа: повлачењем ручице дводијелног телескопског затварача благом кретањем уназад, долази до ротирања осовине ручице и скупљања (увлачења) забрављујућих зуба на радијалним сегментима иза цилиндричне главе затварача, а тиме и до његовог одбрављавања. Склоп телескопског затварача креће се уз помоћ двије шине које улазе у одговарајуће канале у усаднику. Враћањем затварача у предњи положај, попречно постављена осовина ручице ротира, чиме се иницира размицање радијалних забрављујућих елемента, а

КО БИРА ДИРЕКТНУ АКЦИЈУ?

У појединим земљама (углавном земље Комонвелта) закон забрањује лов полуаутоматским ловачким карабинама, а један број ловаца те карабине сматра неветешким и ту се као компромисно рјешење наметнула директна акција. Ако желите велику брзину акције а да то не буде полуаутоматски карабин, али нити полужна репетирка или пумпарица, дакле ако желите добити на брзини сљедећег хица уз сачувану пословичну прецизност обртночепног затварача - изабраћете правоизвлачећи затварач, то јест директну акцију.

њихови зуби залазе у одговарајућа лежишта у цијеви, чиме је остварено брављење.

Радијално постављени забрављујући сегменти заправо су лиснате опруге (читав тај елемент подсећа на стезну чауру чији се краци не скупљају већ размичу), дио су прстена који ротирањем ручице брегаста осовина гура напријед, а сегменти размицања започињу клизећи по конусној површини задњег дијела главе затварача. Глава затварача дакле не ротира. R93 има још један додатни, доста оспоравани, начин обезбјеђивања брављења, који се огледа у спуштању, односно налијању доњег дијела склопа телескопског затварача при брављењу одређеним дијелом његове површине у сандук.

Међутим,

послије читаве серије инцидента трагичног епилога, широм свијета па и у самој Њемачкој, када се стријелцима затварач R93 забио у главу, Бласер је одлучио да битно редирајнира систем за брављење. И док су произвођач и Њемачки завод за испитивање и жигосање ловачког и спортског оружја (DEVA) истовремено тврдили да је систем брављења R93 безбједан и испитан (торментован) на врло високе притиске, те да нити у једном случају није био одговоран за излијетање затварача са усадника и тешке повреде стријелаца (неки од њих су остали без ока), већ да је то последица нестручно пуњене муниције, процес редирајнирања, ојачавања и додатног осигуравања брављења новог карабина R8 био је обавијен својервним велом тајне. Може се претпоставити да ове тешке незгоде имају и судске епизоде. Врло је вјероватно да се систем брављења R93 показао као осјетљив на жестоку муницију високих притисака то јест фабрички јак "магнум" калибре и лабораторије (документовано је и описано померање ручице затварача при испаливању потентне фабричке муниције .416 ремингтон магнум). На основу доступних извјештаја о незгодама, стиче се јак утисак да уко-

лико из било ког разлога нешто крене по злу код R93 (продор барутих гасова из цијеви), његов затварач попут пројектила лети према лицу стријелца (за разлику од класичних обртночепних затварача који у огромној већини остају чврсто забрављени чак и случају потпуне експлозије пушке узроковане заосталим зрном или забрављеном шипком за чишћење у души цијеви).

Оно што се може са великом сигурношћу тврдити је сљедеће: Бласер се није случајно одлучио да систем брављења редизајнира, ојача и осигура на новом R8. Нови карабин директне акције Blaser R8 представљен је 2010. године и битно се разликује од претходног R93 по облику бравећих сегмената и главе затварача, те по још неким дијеловима склопа дводијелног телескопског затварача, што за посљедицу има немогућност уградње цијеви са R93 на R8. Наиме, код R8 се између обухватног забрављујућег елемента са 14 радијалних сегмената за брављење и тијела затварача налази један цјевасти елемент чијим се помицањем напријед, а што се остварује ангажовањем ручице затварача, сегменти размичу и чвршће и сигурније браве у цијев. Такође, код R8 оквир и обарач са штитником су јединствен демонтажни склоп, чиме је смањена укупна дужина оружја јер је обарач испод дна оквира. Све у свему, ради се о квалитетно израђеним, прецизним и ергономски добро ријешеним пушкама, са могућношћу измјене калибра монтажом одговарајућих глава затварача и цијеви. Већина озбиљних произвођача данас уграђује безбједносне ударне механизме са ручним напињањем на ловачке карабине, што је карактеристика Бласера, који своје и

главу са два реда зуба за брављење. Ручица затварача лоцирана је кроз напријед, иза ротационе главе, а при повлачењу не излази из сандука, што има за циљ да олакша манипулацију затварачем и убрза циклус препуњавања. Коријен ручице затварача је осовина која пролази попречно кроз предњи дио затварача, а чијим се обртањем ротира и брави, односно одбрављује глава затварача. Акција је изузетно глатка и брза, али затварач при репетирању ипак знатно задњим крајем излази из сандука.

Иако поузданог и чврстог брављења и израђен веома квалитетно, овај карабин није запажено прошао на тржишту и данас је већ скоро потпуно заборављен. Изгледа да је томе највише допринијела чињеница да су "Маузерови" карабини широм васељене препознатљиви управо по легендарном робусном обртночепном затварачу, тако да су стријелци овај излет чувеног произвођача у воде директне акције доживјели као бласфемiju.

HEYM SR30

Њемачког произвођача "Хајм" основао је пушкар Фридрих Вилхелм Хајм 1868. године. Неум AG је у свијету познат по производњи дринга и експрес двокуглара врхунског квалитета.

Карабин директне акције Неум SR30 свјетској јавности представљен је 1996. године. Овај карабина карактерише брављење затварача које је остварено путем "кугличног лежаја". Радијално постављене куглице (укупно шест) на глави затварача размичу се и залазе у одговарајуће отворе дјеловањем покретне ручице затварача (кроз њено тијело пролази вертикална осовина) на цилиндрични елемент (примијењен на новом Blaseru R8) који обухвата ударну иглу и њену опругу унутар тијела

затварача. Тај елемент, наиме, својим конусним врхом гура куглице према вани и оне залазе у предвиђене отворе у сандуку. Неум SR30 важи као поуздан и чврст.

"BROWNING ACERA" И "МАРАЛ"

Крајем 90-их долази до прекретнице у приступу конструкцији карабина директне акције и то игром случаја. Произвођач "Browning" бива забринут због назнака да би америчко законодавство могло ићи у правцу укидања могућности посједовања полуаутоматских карабина од стране цивила и на основу свог чувеног модела BAR развија "памп екшн" карабин BPR, а 1999. године представља карабин директне акције "ацера". Радило се о прилагођавању затварача полуаутоматског карабина за ручно репетирање након сваког хица - дакле, све се одвијало унутар сандука као и код BAR-а, чиме је постављен нови стандард при конструисању карабина директне акције данас (немогуће је да затварач излети из сандука јер је он затворен), а ту идеју ће касније веома интелигентно искористити њемачки Меркел.

Модел "ацера" врло кратко се задржао на тржишту, али је "утабао" стају за најновији "Браунингов" модел "Марал" који се базира на полуаутоматском карабину BAR Zenith.

"Марал" је опремљен скоро идентичним затварачем са модела BAR Zenith. Има ротирајуће чело са седам брадавица. Уклоњен је комплетан систем гасне позајмице и његови кинематски дијелови. Ручица затварача је специјално ергономски обликована и позиционирана, њена кугла на крају савијеног и издуженог коријена лоцирана је изнад обарача. Придодате су двије специјалне опруге које затварач након повлачења и отпуштања враћају у

предњи забрављени положај. Међутим, ход затварача је и даље дуг, а ручица затварача ипак свој пут при повлачењу завршава у висини врата кундака, дакле ван силуете сандука.

STRASSER RS05

Конструктор Хорст Ј.Е. Бласер 2005. године представља мултикалибарски карабин директне акције Strasser RS05. На предњем крају призматичног тијела затварача овог карабина налази се демонтажна глава која на себи има радијално постављене полумјесечасте забрављујуће елементе у чије је тијело утопљена нарочита прстенаста обухватна опруга. Покретна ручица затварача смјештена је на самом његовом крају, који је масиван и шири од призматичног дијела, а у затвореном положају чини цјелину са сандуком. Кроз тијело ручице пролази вертикална осовина - њеним се кретањем напријед ангажује цјевасти елемент (сличан принцип је код система Blaser R8 и Haјm SR30), чији конусно формиран врх размиче сегменте против прстенасте опруге, те се на тај начин остварује брављење.

"LYNX" ПУШКЕ "КРОСБОЛТ" СИСТЕМА

Можда најчвршћи, па самим тим и најбољи систем класичне директне акције данас долази из Финске. Као што је познато, Финска има традицију у производњи врло прецизних војних и ловачких куглара (SAKO), а код нас мало позната фирма "Lynx" нуди читаву палету карабина директне акције високог квалитета, поузданости и прецизности.

Настанак ове фирме уско је повезан са школованим финским војним оружаром и пасионираним ловцем Торстијем Лаксоненом.

Лаксонен 1989. године започиње рад на ловачком карабину директне акције и након неколико прототипа, 1994. године представља пушку Lynx 94.

Оно што пушку Lynx 94 чини јединственом је њен патентиран "Lynx CrossBolt" систем са нарочитим попречним блоком, који пролази кроз тијело затварача и изузетно чврсто брави у двије тачке - отворе на зидовима сандука са лијеве и десне стране.

Попречни блок за брављење има форму слова Т а активира се ручицом затварача смјештеном са задње десне стране цјевастиг тијела затварача. Ручица је полуга која има облик и локацију ручице са пушака Schmidt-Rubin и покретна је (има два положаја, назад-напријед).

иначе скупе пушке нуди у више ценовних нивоа. Војно-полицијски снајперски модел R93 Tactical налази се у наоружању више од 12 земаља.

МАУЗЕР МОДЕЛ М96

Средином деведесетих година прошлог вијека и велики Маузер покушао се пробити на тржиште карабина директне акције, гдје је неприкосновено владао Бласер. Затварач М96 нешто је краћи од стандардних "Маузерових" обртночепних затварача и има ротациону

Кроз затварач у затвореном положају попречно пролази бравећи блок смјештен испред ручице. Са лијеве стране блок својом мањом површином брави у отвор у сандуку, а са десне стране, већом површином (врхом слова Т) брави такође у за то предвиђен отвор на сандуку, при чему је облик те површине утопљен у сандук (заобљен је). Фиксирање бравећег блока у забрављеном положају потпомогнуто је опругом која осигурава ручицу од нежељеног помјерања. Повлачењем ручице/полуге назад долази до помјерања овог бравећег блока слијева удесно, површине за брављење излазе из својих лежишта и затварач је одбрављен.

ANSCHÜTZ MODEL 1727F

Познати њемачки произвођач такмичарских малокалибарских пушака онедавно у производном програму има класичне обртночепне ловачке карабине. Модел 1727F у калибру .17 HMR (Hornady Magnum Rimfire) има директну акцију и представља модификовану биатлонску пушку. Затварач овог модела има цилиндрично тијело, а брави уз помоћ седам радијално постављених куглица испред ручице. Те куглице браве у сандук.

MERKEL RX HELIX

Генијалне ствари су по правилу једноставне, попут многих великих открића и изума, а најдаљи искорак у конструкцији карабина директне акције направила је њемачка фирма која са поносом носи презиме браће Меркел и то на иновативном мултикалибарском моделу RX Helix који је представљен 2010 године. RX Helix, као карабин за 21. вијек, представља право мало ремек-дјело савременог индустријског дизајна и ергономије, а без икакве сумње својим инжињерским механизмом директне акције поставља нове стандарде за ову врсту оружја.

Чувена и необично цијењена

фирма "Гебрудер Меркел" почела је са радом првог септембра 1898. године, а основала су је браћа Алберт Оскар, Гебхард и Карл Паул Меркел, који су потицали из старе пушкарске фамилије.

Тај произвођач познат је по счмарицама различитих конфигурација, дрлинзима и преламајућим експрес двокугларима. До појаве модела RX Helix, Меркел је представљао карабин KR-1 са телескопским обртночепним затварачем и полуаутоматски карабин SR1.

Директна акција на мултикалибарском моделу RX Helix доведена је до савршенства увођењем преносног механизма. Већ је речено да је Browning направио прекретницу у конструкцији система директне акције смјестивши кинематске дијелове у затворени сандук. Меркел је отишао још даље - скратио је ход ручице затварача и добио изузетно кратку и брзу акцију. Склоп носача затварача састоји се од носача и кратког затварача са бравећом демонтажном главом која има девет бравећих површина (три бријега у три реда). Ручица затварача и даље се приликом ручног ангажовања креће само назад и напријед, али је путем иновативног система преноса са зупчастом летвом и зупчаницима хеликоидних зуба постигнут преносни однос 1:2, што значи да је кретање ручице затварача двоструко скраћено у односу на кретање тијела затварача. Преносни систем обра-

зују зупчаници који су распоређени са десне доње стране сандука и доње десне стране носача затварача. То је обезбиједило двоструко брже и краће манипулисање ручицом затварача јер њеним помјерањем за један цм дуж кратког прореза са десне стране сандука затварач пређе два центиметра било да га отварамо или затварамо.

НАЈДАЉЕ У РАЗВОЈУ ОТИШАО "МЕРКЕЛ" СА МОДЕЛОМ "RX HELIX"

При томе затварач остаје унутар затвореног сандука (нема излијетања као код Blasera R93), а ручица у крајњем задњем положају остаје у силуети сандука (за разлику од "браунинг марал"). Акција је невјероватно кратка, глатка, брза и уједначено без отпора, тако да се врло лако може увјежбати репетирање пушке уз помоћ кажипрста и палца.

ЗАКЉУЧАК

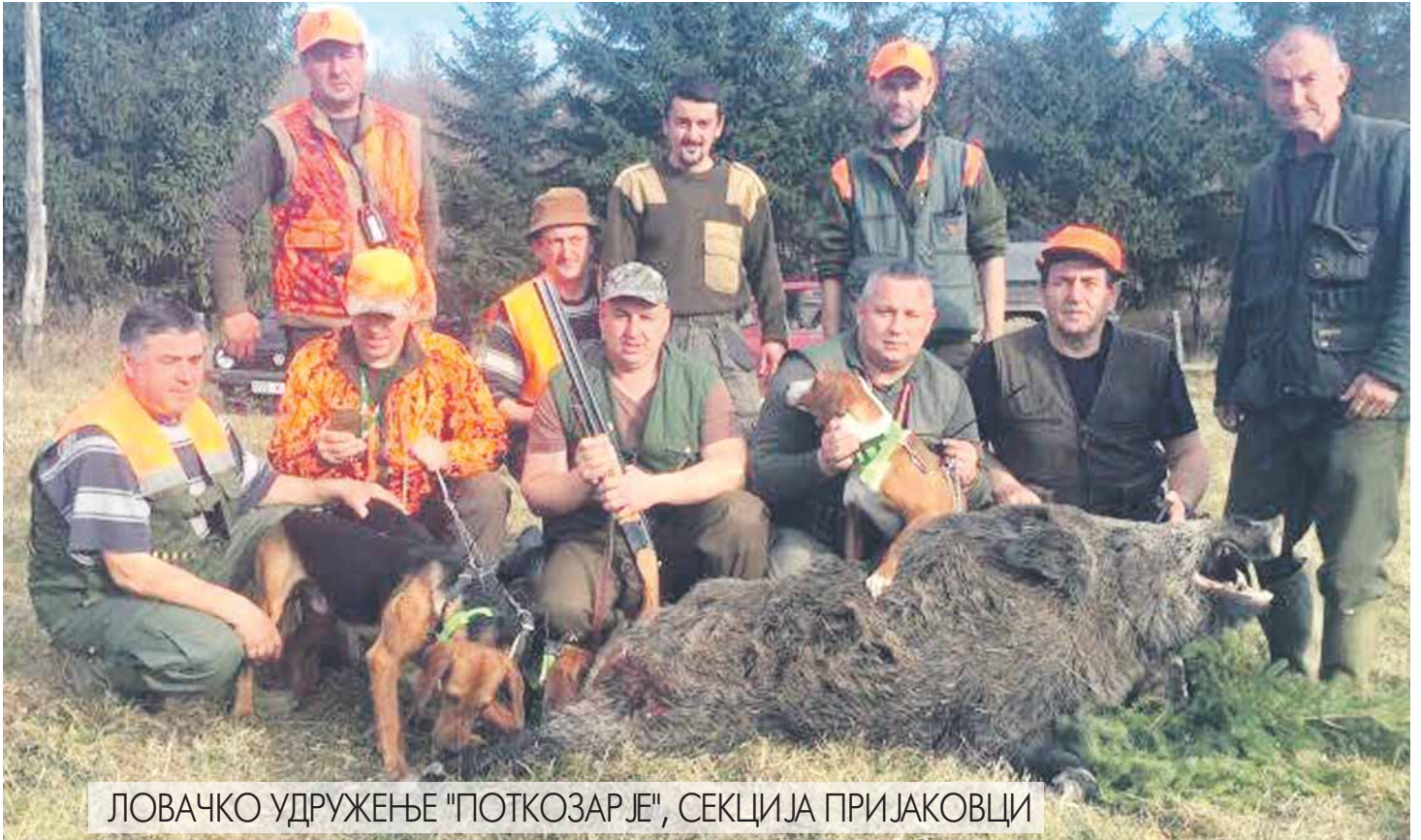
Карабини директне акције имали су свој развојни пут иако никада нису били популарни и поуздани као класични обртночепни карабини. Једно од логичних питања које се намеће је зашто би неко по сваку цијену, у жељи за брзином, набављао карабин директне акције када се на тржишту налази довољно ултрамодерних обртночепних карабина изузетно глатких акција, гдје ручица затварач отвара под малим угловима. Манипулисање таквим модерним обртночепним затварачем може да се увјежба и изводи необично брзо. Предности директне акције ионако могу искористити само они највјештији

и најтрениранији ловци, најбољи стријелци. С друге стране, ту је и полужна акција која је врло брза, заправо и бржа од већине систе-

ма директне акције. На примјер, карабин Browning BLR, који као и Merkel RX Helix има преносни систем зупчаника, због чега је брз као муња, поуздан је и прецизан захваљујући масивном затварачу са ротационом главом, чауре избације у страну, што омогућава уградњу свих врста оптичких нишана, храни се из класичног оквира и нуди у преко 16 карабинских калибра укључујући .308 Winchester, 30-06 Springfield, .300 Winchester Magnum, 7mm Remington Magnum... Полу-жним репетиркама се замјера отежано ангажовање полуге затварача у лежећем положају и непрецизност у поређењу са класичним репетиркама, што заправо нема везе са правим стањем ствари на терену. Изгледа да полужна акција није тако блиска европским у поређењу са америчким ловцима.

На тржишту су и "брзи" памп екшн карабини са одвојивим оквирима, на примјер Remington 7600 у калибру 30-06 Springfield. Постоје још и прераде AR15 система на ручно репетирање (нпр. LanTac, чији затварач се под дејством опруге враћа у предњи положај), а који користе ловци у САД. Из свега наведеног може се лако закључити да је Меркел заиста отишао најдаље у развоју директне акције и поставио стандард на више поља, као што је то својевремено учинио Glock. Уз све предности које доноси Меркел, изгледа да је Бласер дефинитивно скинут са трона, а изгледа да је пољубана и неприкосновеност класичне обртночепне акције. Да ли ће можда доћи до обрата у будућности и да ли ће свјетским тржиштем завладати управо карабини на бази Merkel RX Helix, покажаће вријеме. Једно је сигурно, класични обртночепни систем "маузер" ловце ће поуздано служити још дуго, дуго времена.

ЛОВАЧКО УДРУЖЕЊЕ "ПОТКОЗАРЈЕ", СЕКЦИЈА ПРИЈАКОВЦИ

Одстријелили необично великог вепра

Ловци ове секције дуго времена су "стежали обруч" око ове грдосије и приликом сваког изласка у шуму примјећивали његове трагове, а срећу да га одстријели имао је Бојан Тадић

Група ловаца секције Пријаковци, која припада Ловачком удружењу "Поткозарје", имала је одличну сезону лова на дивље свиње, а посебно ће остати урезана у памћење Бојану Тадићу, који је одстријелио необично великог вепра.

Ловци ове секције дуго времена су "стежали обруч" око ове грдосије и приликом сваког изласка у шуму

примјећивали његове трагове. Крајем новембра у лов су изашли Бојан Тадић, Радослав Вукић, Младен Вукић, Борислав Тадић, Саво Шукало, Боран Малешевић и Горан Курица, обишли терен и направили план на којем дијелу терена ће правити погон. Тога дана у реону Висока Глава на хранилици, у којој у посљедње три године константно има хране, примјећен је крупан траг дивље свиње која је била на хранилици и јела кукуруз.

- Претпоставили смо да је у питању вепар на чије трагове смо наилазили и претходних изласака у лов. Сложили смо се да је вепар напустио реон Високе Главе, те смо одлучили да позовемо колеге из суседне секције Шимићи Бојана Славнића, Небојшу Мирковића и Предрага Поповића иначе познате ловце који имају врхунске псе за дивље свиње. Убрзо смо се сви скупили на договорено мјесто и направили план гдје да се

промашио и тад све што смо договорили кад смо постављали чеку више није важило. Тад је главно било да ухватимо псе јер смо знали да неће тако лако одустати, а о одстрелу нико није ни размишљао, јер је вепар прешао на територију другог ловачког удружења - рекао је Курица.

ВЕПРА ПРИВУКЛИ ХРАНИЛИЦА И КУКУРУЗ

Након више од два сата пси су се враћали уз ријеку Буковицу, али нису испуштали познати шпекет.

- Помислили смо да би било добро да затворимо прелазе који воде према ловишту Бобији јер можда је вепар испред паса али пси немају снаге више да штекте од умора и температуре која је била тај дан скоро 20 степени. Ову информацију сам пренио колеги Бојану Тадићу и одмах смо се договорили гдје да станемо. Након непун минут кад смо стали на чеку Бојан је чуо да му се кроз густо стаиње приближава дивља свиња, остао је смирен и чекао да се појави. У моменту када се вепар појавио у намери да пређе пут и настави свој пута ка Бобији, Бојан је упутио прецизан хитац с неких 30 метара и вепар је остао на мјесту на ком је погођен. Након краћег времена сви смо се скупили на мјесту одстрела како би одали почаст одстријеленој дивљачи, честитали стријелцу и фотографисали се - испричао је Курица.

поставе чеке, а са које стране да крене погон - објашњава Курица.

Пси су маестрално обавили посао и у врло кратком року открили траг вепра.

- Након пола сата, кад смо већ сви мислили да је вепар ипак изашао из поменутог терена и отишао даље, пси покрећу вепра, он наилази на чеку, чује се пуцањ, помислили смо да је посао завршен међутим колега је

Потребе срна у витаминима обезбијеђене су њиховом природном храном. У случајевима храњења у затвореним просторима треба кориговати евентуалне дефиците

ПИШЕ: ДР ЗОРАН РИСТИЋ
lovacken@gmail.com

Срнећа дивљач за своју прехрану користи зельасто и дрвенасто растиње. За прехрану користи све надземне дијелове биљака, а код зельастог растиња срна пасе дијелове биљке, швјетове и плодове. Код дрвенастог растиња брсти пупољке и младе гранчице, лишће, једе плодове, а ријетко глође кору. У укупној количини конзумираних хранива дрвенасто растиње учествује са 60%, док зими тај проценат се пење и до 90%. Срнећа дивљач у својој животној средини пасе и брсти већину доступних врста, али неке од њих у врло малој количини. Због свега овог срнећа дивљач је

СРНЕЋА ДИВЉАЧ ПРИЛИКОМ ИСХРАНЕ
ВРЛО ПРИЛАГОДЉИВА ОКРУЖЕЊУ

СРНА ПАСЕ И БРСТИ ВЕЋИНУ БИЉАКА

врло прилагодљива саставу биљних заједница и врло је мали број врста биљака које срнећа дивљач потпуно избацује из своје прехране (на примјер чибуквина, јова). Вјероватно и биљке које учествују у малој количини у исхрани срнеће дивљачи имају значајну функцију при снабдијевању организма са витаминима, ферментима или микроелементима. Васер је у Њемачкој установио да од 160 доступних биљака срнећа дивљач користи 100,

За одрасле срне тежине 20-25 килограма дневне потребе за одржавање живота су следеће

Скробних јединица 0,26 кг
Сварљивих протеина 50 г
Са 2,50 г за срну и срндаћа у фази
мировања роговља, док у фази
раста роговља то износи 5,00 г
П 2,00 г за срну и срндаћа у фази
мировања роговља, док у фази
раста роговља је 4,00 г
Сува материја 0,50 кг
Однос сварљивих протеина: С:П : 5,2

што је 63%, у Швајцарској је Клошл установио да од 500 биљних врста срнећа дивљач користи 70%, а од тога је само 12% било заступљено у већој мјери. Аћето је установио у љубљанском ловишту да од 34 дрвенстих врста само двије врсте срнећа дивљач није јела. Према истраживањима Симонича исте врсте биљака заступљене у различитим заједницама, које су израгле на различитим теренима, не морају садржавати исти хемијски састав. Да би задовољиле своје потребе мора дивљач у свакој биљној заједници користити друге врсте и у другачијим количинским размјерама. Заступљеност различитих група растиња у исхрани код срнеће дивљачи утврђивао је Мотл у резервату Ситно у Словачкој. Аутор је анализирао желуце одстријелене срнеће дивљачи и утврдио следеће односе:

ПОТРЕБЕ СРНЕЋЕ ДИВЉАЧИ ЗАВИСЕ ОД ТЈЕЛЕСНЕ ТЕЖИНЕ

Срнећа дивљач пасе и брсти селективније од јеленске тако што у већој мјери узима њежније дијелове биљака (пупољци, избојци, њежно младо лишће) богатије протеинима, а са мањим садржајем целулозе. Ово је регистровано у анализи садржаја бурага у срне и јелена из истог станишта. Срнећа дивљач је тако адаптирана на веће потребе у протеину и од јелена.

Избор хранива за срне у слободној природи сличан је по броју и врстама биљака јеленском. За зимско прехранивање и храњење употребљавају се такође слична хранива и крмне смјеше с тим што срнећа дивљач једе релативно знатно мање сијена него јелени.

Од сочних хранива срне радо узимају сјецкану репу, силажу, наквашене репине резанце, чичоку, јабуке (обоје сјецкано) и свјежу пивску и јабукову комину. Од концентроване хране радо једу крмне смјеше (величине пелета 7-12 мм), жир, рогач, овас, пасуљ, кукуруз, грашак. Кестен једу једино ако је здробљен.

Потребе срнеће дивљачи зависе од тјелесне тежине и производне категорије. Највеће су у дојних женки и подмлатка, нешто су ниже у бременитих женки и у мужјака у вријеме растења роговља. С обзиром на то да лактација и растење роговља траје највише четири мјесеца у години може се узети за већи дио године да су потребе одраслих грла равне потребама за одржавање живота. За подмладак и бремените женке (у последњој трећини гравидитета) треба потребе за одржавање живота повећати за 50% и тиме се покривају потребе ових категорија. Слично повећање важи и за мужјаке у вријеме растења роговља.

БРЗО СЕ НАВИКНУ НА ХРАНИЛИШТА И УЗИМАЊЕ ПОНУЂЕНЕ ХРАНЕ

С обзиром на то, дакле, да одрасле срне имају већи дио године да узимањем хране покрију само потребе за одржавање живота, може податак о тим потребама (за одржавање живота) бити добра оријентација за праксу прихрањивања у слободној природи и хранења у оборима и гатерима.

Потребе дојних женки двоструко су веће од потреба за одржавање живота (100%). Однос протеина према СЈ још је ужи за подмладак и дојне женке и износи 1:4 до 1:4,5. Потребне у калцијуму и фосфору повећане су знатно у срндаћа када им расте роговље. Тежина роговља варира (зависно у великој мјери од исхране) од 250 до 900 и креће се у просјеку око 500 грама. У њима је депоновано (на бази роговља од 500 грама) око 90 грама калцијума и око 50 грама фосфора. Ова количина калцијума и фосфора треба да се депонује у роговљу за 120 дана парожња. Искоришћавање калцијума и фосфора из хране процјенује се да је и за срндаће око 40 одсто од узете количине. Зато су у вријеме парожња потребе срндаћа у калцијуму 5 грама и у фосфору 4 грама на дан.

Натријумхлорид ставља се срнама на располагање као камена со за слободно узимање.

Потребе срна у витаминима обезбијеђене су њиховом природном храном. У случајевима хранења у затвореним просторима треба кориговати евентуалне дефиците.

Зимско прихрањивање срнеће дивљачи обавља се на посебно уређеним хранилиштима, која се састоје од хранилишта, јасала, остава за сијено или пластова сијена, трапова репе, спремишта за концентрате и силоса. Хранилишта се постављају за 8-10 грла срнеће дивљачи. То је приближно величина крда у коме живи срна, јер по свом еколошком животном нагону не подноси веће групе. Узмемо ли да је најчешће густина насељености срна 4-5 грла на 100 хектара биће по-

ХРАНА КОЈУ КОНЗУМИРА СРНЕЋА ДИВЉАЧ ПО МЈЕСЕЦИМА У ЛОВИШТУ

Врста хране	мај-јун	јул-август
лишће грмља и дрвећа	52,0% - 0,79 кг	94,1% - 1,31 кг
пулољици и избојци	3,6% - 0,06 кг	
плодови и сјеменке	5,0% - 0,07 кг	
траве и зељасте биљке	44,4% - 0,67 кг	0,9% - 0,01 кг
Укупно:	100,00% - 1,52 кг	100,00% - 1,39 кг

КОНЗУМАЦИЈА ХРАНЕ ОД СЕПТЕМБРА ДО ДЕЦЕМБРА

Врста хране	септембар - октобар	новембар - децембар
лишће грмља и дрвећа		36,7% - 0,71 кг
пулољици и избојци	10,0% - 0,19 кг	38,0% - 0,62 кг
плодови и сјеменке	23,3% - 0,46 кг	50,0% - 0,19 кг
траве и зељасте биљке	30,0% - 0,58 кг	12,0% - 0,19 кг
Укупно:	100,00% - 1,94 кг	100,00% - 1,00 кг

КОНЗУМАЦИЈА ХРАНЕ ПО ВРСТАМА БИЉАКА СА ПРОЦЕНТУАЛНИМ УЧЕШЋЕМ И КОЛИЧИНСКИ

Врста хране	годишњи просјек
Лишће грмља и дрвећа	45,3% - 0,73 кг
Пулољици и избојци	13,0% - 0,21 кг
Плодови и сјеменке	20,2% - 0,33 кг
Трава и зељасте биљке	21,5% - 0,35 кг
Укупно	100,00% - 1,62 кг

Уколико срнећа дивљач због дубоког снијега нема могућности за узимање природне хране, онда пуни дневни оброк за одрасла грла (за одржавање живота) може да изгледа овако:

1. сточна репа 2 кг
2. силажа кукуруз+луцерка 1,5 кг
- крмна смјеша
- овас 0,2 кг
- (у пелетима промера 7-12 мм)
- 0,25 кг
- сијено по вољи
- сијено по вољи

требно једно хранилиште на сваких 200 хектара ловишта.

Срне се за разлику од јелена брзо навикну на хранилишта и узимање понуђене хране. Ипак и за њих је добро да се у хранилишта полаже храна већ од октобра ради навикавања. С обзиром на то да срне нерадо напуштају своје уже станиште лакше их је привући на хранилишта. На хранилишту или у његовој близини треба да постоји и појило. Утврђено је да срне пију дневно око 0,5 литара воде иако су имале довољно сочне хране у оброку. Мјесто за хранилиште треба изабрати на исти начин као и за јеленску дивљач. Срнама поред тога треба за вријеме јаке зиме обезбиједити и склоништа од хладноће - ниске једноставне настрешнице са простирком од сламе.

Зимско прихрањивање траје од децембра до марта, око 120 дана, што износи око 30 хранидбених дана (толико пута треба износити храну). Највише се за прихрањивање употребљавају сочна хранива (коријење, кртоле, силаже), затим концентрована хранива (крмне смјеше, жита, шумски плодови, зрневље легуминоза). Сено је стално на располагању срнећој дивљачи, од кога она узима 15-20 грама на дан.

У оба примјера препоручљиво је концентровани дио хране давати помијешан са сочном храном. Храна се редовно даје сваки дан до раног поподнева, како би дивљач прије мрака могла да узме сву или дио положене хране. Лјетње прихрањивање срна може се свести на давање нешто концентрата намијењеног првенствено подмлатку и дојним женкама.

ЛОВАЧКО УДРУЖЕЊЕ "СЕМБЕРИЈА" ОБИЉЕЖИЛО КРАЈ ЛОВНЕ СЕЗОНЕ

Вече дружења, али и постављања циљева

Жеља руководства "Семберије", али и околних удружења, јесте да препелице, фазане и срнећу дивљач на овом простору поново лове гости из иностранства

ПИШЕ: МИЛАДИН БОЖИЋ
lovacken@gmail.com

Већ годинама при крају фебруара Ловачко удружење "Семберија" одржава своје ловачко вече, а о њему се дуго прича и прије и послје.

Ове године одржано је 24. фебруара у свечаном салону "Ексклузив", а домаћини су на њега позвали бројне званице. Осим домаћих ловаца и угледних људи из политичког и друштвеног живота, традиционалној манифестацији присуствовали су и

побратими из Ердевика и Бингуле, те гости из Рудог, Косјерића, Шековића, Угљевика, Лопара, Брчког. Такође, присутни су били и представници Ловачког савеза Републике Српске. Један од њих је и

предсједник Скупштине ЛС РС, као и предсједник најбројнијег удружења у Српској Василије Савић. Он се званицама обратио у име 1.000 ловаца овог удружења, те резимирао урађено у претходној, 2016. години.

- Прво смо удружење које је потписало уговор са Министарством о додјели ловишта. Газдујемо површином од 42.000 хектара, а имамо властиту имовину вриједну око 800.000 марака. Такође, посједујемо и сопствену фазанерију у којој смо до сада узгојили око 12.000 јединки фазанске дивљачи, око 5.000 смо пустили у своје ловиште, а остало продали осталим удружењима у РС и ФБиХ. Унијели смо стотинак јединки зеца да бисмо обновили зечи-

ју популацију, која је уништена у поплавама. Најважније је да је ловна сезона завршена безбједно и без икаквих инцидента - рекао је Савић.

Жеља руководства "Семберије", али и околних удружења, је да препелице, фазане и срнећу дивљач на овом простору поново лове гости из иностранства. Заједнички закључак свих је да би на том сегменту требало поради и да би то требало да буде стратешки циљ. Други циљ је сузбијање криволова, на чему треба да раде сви чланови удружења.

Баш као и до сада, поново је организована богата ловачка томбола, а дружење је уз богату трпезу, друштво и пјесму потрајало до дубоко у ноћ.

У ЗАГОНИМА ОДРЖАНА
ТРАДИЦИОНАЛНА
МЕМОРИЈАЛНА
"ЛИСИЧИЈАДА"

Сјећање на колеге ловце

Ловачка секција Загони, иначе једна од већих секција Ловачког удружења "Семберија" из Бијељине,

организовала је меморијалну "Лисичијуду", као знак сјећања на три лов-

ца која су прерано напустила њихове родове. Зборно мјесто је било код Ло-

вачког дома у Горњим Загонима, а тога 14. јануара окупило се стотинак ловаца матичног удружења те гости из околних ловачких удружења. Након поздравног говора и детаљног упутства о почетку лова ловци су распоредени по ловишту. Ловило се у Јасицима, највећем шумском комплексу у Семберији. Штекет гонича орио се са свих страна, а прелијеп сунчан дан додатно је уљепшао овај лов и дружење. По завршетку лова присутни су се окупили поново у Ловачком дому, гдје су домаћини организовали заједнички ручак за све присутне, уз сјећање на драге колеге Миленка, Мићу и Славишу.

М. Б.

Зима је била оштра са доста снијега тако да је у ловиштима остало веома мало хране које могу да једу животиње.

Због тога смо се организовали да изнесемо храну како би оне могле да преживе.

Обновили смо чеке и искрчили путеве, рекао ловац Веселко Трубић

ПИШЕ: НЕБОЈША ТОМАШЕВИЋ
ntomasevic@glassrpske.com

Ловци секције "Ситница" из Ловачког удружења Рибник својим активностима показали су да лов није само убијање животиња, већ и брига о њима.

Скоро сви чланови ове секције током два викенда у фебруару ангажовали су се на изношењу хране

Бака Сава Шајић, коју ловци сматрају за свог члана, убила дивљу мачку која јој је таманила кокошке

УДРУЖЕЊЕ

Ловачко удружење Рибник броји 220 чланова, од којих се 60 води у секцији "Ситница". Чланови ове секције у својим ловиштима изградиле су осам високих чека и 10 хранилица.

Потпредседник секције Веселко Трубић каже да су њихова ловишта богата разном дивљачи. Према његовим ријечима има доста свиња, срнеће дивљачи, мачака, лисица, зечева, али и вукова. Нађе се и по неки медвјед.

Светозар Милетић и Драженко Малешевић обнављају хранилицу
ФОТО: ГЛАС СРПСКЕ

ЧЛАНОВИ ЛОВАЧКОГ УДРУЖЕЊА
РИБНИК ИЗ СЕКЦИЈЕ "СИТНИЦА"
ОБНОВИЛИ ЛОВИШТЕ

Пушке замијенили сјекирама, врећама соли и кукуруза

у ловишта и обнављању хранилища, солила и чека. Они су овај пут пушке замијенили врећама соли, зоби и кукуруза, али и сјекирама којима су крчили дрвеће пало под тежином снијега.

Потпредседник секције "Ситница" Веселко Трубић казао је да су у ловишта изнијели више од пола тоне кукуруза, око 50 килограма соли и одређену количину зоби.

- Зима је била оштра са доста снијега тако да је у ловиштима остало веома мало хране које могу да

једу животиње. Због тога смо се организовали да изнесемо храну како би оне могле да преживе до пролећа - рекао је Трубић.

ОБНОВИЛИ СОЛИЛА И ДОТРАЈАЛЕ ЧЕКЕ

Према његовим ријечима ловишта "Ситнице" на обронцима Мањаче још су углавном под снијегом, али то им није сметало да их

Ловци
поред
солила

сва обићу и утврде какво је стање.

- Сва солила су била празна и око њих су били видљиви бројни трагови животиња које су тражиле храну. Дрвећа у близини солила су огуљена, а земља ископана. Све то указује да је дивљач гладна и да су наше активности биле неопходне - испричао је Трубић.

Додао је да су осим тога обновили и дотрајале чеке, искрчили грање са стаза којим "ходе животиње", а и ловци кад иду у своје походе.

- Често смо се морали пенетрати

и по дрвећу да бисмо сасјекли грање које висе и напунили хранилище кукурузом и зоби. Ништа нам то није тешко пало, јер лов није само "пуцачина" и убијање, лов је и старање и брига о животињама - истакао је Трубић.

Додао је да је овај њихов подухват прошао у веселом дружењу и шали, а на крају је зачињен и заједнички ловачким котлићем и ручком.

У ЛОВИШТА УНИЈЕЛИ ВИШЕ ОД ПОЛА ТОНЕ КУКУРУЗА И 50 КГ СОЛИ

- Препричавале су се ту и ловачке приче, мало смо се шалили, али и договарали о следећим походима. Једна од главних тема била нам је бака Сава Шајић (75) из Ситнице, која је успјела да убије дивљу мачку која је ушла у њен кокошињац и почела да дави кокошке. Овај предатор у последње вријеме се много накопио - казао је Трубић.

Нагласио је да баку Саву сматрају за свог члана "посаде" иако није ловац. Код ње, како каже, често сврате да се одморе, напију воде и окријепе. Ова старица увијек их дочека раширених руку и са ловачким поздравом "добар поглед и мирна рука".

Трубић је најавио да ће следећи поход ловаца из Ситнице бити чишћење ловишта од предатора као што су дивље мачке и лисице.

Веселко Трубић
и Драженко Малешевећ
допуњавају солила

ЛУ "ТЕТРИЈЕБ" ИЗ ТЕСЛИЋА ОДЛУЧАН У БОРБИ ПРОТИВ КРИВОЛОВА

Кривичне пријаве против криволоваца

Уловишту "Јаворова", којим газдује ЛУ "Тетријеб" из Теслића, од почетка газдинског периода, на проблематику криволова стављен је посебан акценат, па су с циљем сузбијања и спречавања криволова и ловокрађе заузети јасни ставови свих чланова овог удружења.

Ловочуварска служба опремљена је веома квалитетним техничким средствима најсавременије опреме, која је данас доступна на тржишту. За фото-камере издвојено је више од 2.500 марака, као и још толико за фото-замке, односно сензорске камере које се користе првенствено за надзор и праћење дивљачи, односно сезонски и дневни период кретања, бројно, здравствено и кондиционо стање дивљачи, као и прикупљање бројних других података, корисних за корисника ловишта. Управо уз помоћ фото-замки, уз сарадњу са полицијском станицом Теслић, ловочуварска служба открила је једно лице које се бавило ловокрађом, код којег је полиција пронашла три различите врсте нерегистрованог оружја, ко-

ришћеног за наведене радње. Уз помоћ ове опреме правовремено је откривен и упад у ловиште једног лица,

које није члан нашег удружења и које је извршило бесправан одстрел срне, пред керовима и недозвољеним

оружјем и муницијом. Лице је затечено на мјесту извршења кривичног дјела и након увиђаја који су сачинили припадници криминалистичког одјељења ПС Теслић, против њега је поднесена кривична пријава, као и против претходне особе, код које је пронађено оружје које је коришћено за ловокрађу.

Одлучност у сузбијању криволова на подручју овог ловишта се не доводи у питање, а ове ловне године је годишњим планом предвиђено додатно опремање ловочуварске службе најновијим техничким достигнућима.

Т. Т.

Ловачко удружење "Подриње"

Лисичијада у Ченгићу

Ловачко удружење "Подриње" из Јање организовало је на крају ловне сезоне заједничку акцију смањења броја предатора у ловишту. Окупило се скоро све чланство удружења, било је и гостију са разних страна.

Предсједник удружења Зоран Стевановић поздравио је све присутне и заједно са главним лововођом Јовицом Савићем објаснио план акције.

Ловило се на неколико локалитета, а након лова организован је ловачки ручак и дружење за све ловце.

М. Б.

Секција Вршани - Нови

Одстријељена два шакала

Ловачка секција Вршани - Нови ловачког удружења Семберија из Бијељине налази се на западном дијелу ловишта уз ријеку Саву. Терени обрастли шумским појасом и густом вегетацијом одлично су станиште за дивљач, али и предаторе. Баш с циљем смањења броја предатора организован је погон у којем су подигнута и одстријељена два шакала. Шакал је већ стални гост у сјеверном дијелу ловишта у Семберији, а ловци улажу велики напор да та инвазивна врста остане у подношљивом броју.

М. Б.

Ловачко вече у Црњелову

Ниче ловачки дом

За ловачко вече код црњеловачких ловаца увијек влада велико интересовање, јер поред ловаца, на њему редовно учествује и велики број мјештана, добрих комшија.

Слављу организованом 19. фебруара присуствовали су и представници градске власти, представници ЛС РС и ловне регије Семберија и Мајевица, те побратими из Лијежша, Јамене, Дворова и Забрђа. Ловци из овог мјеста били су вриједни када је било најпотребније, а током зимских мјесеци свакодневно су износили храну у ловиште. Такође, у току су и припреме за изградњу ловачког дома.

М. Б.

Обавјештавамо колеге ловце, као и широку ловачку јавност, да су заувјек наше редове напустили заљубљеници у лов и природу

Душан Бјелица
1956 - 2016.

Недељко Васић
1948 - 2016.

Млађо Шукурма
1966 - 2016.

Миро Видичевић
1964 - 2015.

Успомене и трајно дружење са њима као пријатељима и ловцима остаће трајно сјећање у срцима њихових другова.

ЛУ "Вучјак" Брод

Ловачке редове заувјек је напустио наш дугогодишњи члан

Букашин Мишковић
1933 - 2016.

Твоји пријатељи ловци трајно ће чувати успомену на твој лик, поштујући све што си учинио за ловство и природу.

ЛУ "Фазан" Добој
Секција Љескове Воде

IN MEMORIAM

**Милан
Видаковић**
1959 - 2017.

Дана 24.1.2017. године изненада је престало да куца срце нашег Милана Видаковића, дугогодишњег ловца и секретара ЛУ "Бишина" из Шековића.

Наш колега Милан имао је генетски урођену доброту, којом је плијенио и зрачио и у пословном и у приватном животу, по чему ћемо га памтити и због чега завређује наш вјечити незаборав.

Милан Видаковић је био истакнути неимар и градитељ свих позитивних процеса у ловству и општине Шековићи и регије Бирач. Пуних 30 година, готово увијек у првим редовима, није жалио ни труда ни времена градећи Ловачко удружење у Шековићима и ширећи пријатељство међу људима, радујући се сваком сусрету и дружењу са пријатељима.

Успомена на њега живјеће у нама онолико колико ми, његови поштовани, будемо живјели. Вјечна му слава и хвала.

ЛУ "Бишина"

Обавјештавамо колеге ловце да су нас заувјек напустили наши дугогодишњи чланови

Марко Бера
1958 - 2016.

Боро Турудија
1963 - 2016.

Коста Тубић
1938 - 2016.

Ђуро Ћорић
1934 - 2016.

Радомир Вујић
1948 - 2016.

Љубомир Прпош
1954 - 2016.

Душан Јајић
1938 - 2016.

Душан Томас
1937 - 2016.

Мирко Кавеција
1967 - 2017.

Слободан Радуловић
1946 - 2017.

Васо Јошановић
1925 - 2017.

ЛУ "Јелен" Козарска Дубица

Рецепт

ФАЗАНСКА ПРСА У УМАКУ ОД ШАМПИЊОНА

- Састојци:**
- Фазан 1-2 ком нарезан на филе
  - 50 милилитара маслиновог уља
  - 1 главица лука
  - 100 грама шампињона
  - Соли по жељи
  - Филеи од прса фазана
  - 1 децилитар воде
  - бибера по жељи
  - бијелог вина по жељи
  - 2 децилитра врхње за кување
  - 4 кашике першунa

Припрема:

На загријаном маслиновом уљу кратко пропржите ситно сјецкани лук. Додајте шампињоне нарезане на листиће и динстајте их док не пусте воду. Посолите, промијешајте и када вода мало испари додајте филе нарезан на комаде. Када месо поприми златножуту боју, улијте воду, додајте соли и бибера. Ако желите слободно додате мало бијелог вина. Након неколико минута улијте врхње за кување, промијешајте и након неколико минута кувања, када добијете жељену густоћу, додајте ситно исјецкани першун. Након што сте промијешали јело сервирајте уз кувану рижу, ноке или по жељи.

ХУМОР

Одлично сте гађали - каже сељак једном ловцу. Видио сам како је перје летјело на све стране. Како перје? Ја сам гађао лисицу.

Кренуо млади ловац са псом први пут у лов и убрзо се вратио кући. Пита га жена: "Шта, вратио си се кући по нову муницију? А он одговара: "Ма не, по новог пса."

Шта је иронија? Кад се снима серија "Ловачке приче" по истинитим догађајима.

ЈЕДНО ЕВРОПСКО МОРЕ	СТАТИЧНИ ДИО МОТОРА	ВРСТА РИБЕ	АМПЕР	БИЗМУТ	ПРКОС	ФУНКЦИЈА У МАТЕМАТИЦИ	МЈЕСТО КОД ЖЕЛТНА	ОБИМ	МАРОКО
ГРАНА СПОРТА	ЈАПАН ВРСТА ВЈЕТРА	СУМПОР ИЗГАРАВИТИ СЕ	УЗИМАТИ НА СИЛУ				10, И 3, СЛОВО	1. И 23. СЛОВО	
ФУДБАЛЕР ИЗ СРБИЈЕ ИВИЦА									ПОСЈЕКОТИНА
ПОЉОПРИВРЕДНИК (МЧ)				СРЕБРО			МЕТАР	РЕОН	
ЗАМБИЈА				"ОПЉЕН КОРОМАН"			ПРОИЗВОДИ КОКОШКЕ	"ЦЕНТРАЛНА ИЗБОРНА КОМИСИЈА"	
		ПЛАНИНА У БИХ ПРАВОСЛАВНА БОГОМОЉА							
ЈУНАК ИЗ СТРИП ТЕ НЕЈ					МАКЕДОНСКИ ПИСАЦ КОСТА				
ТЕРЕТ НА РАМЕНУ					ВАНА-ДИЈУМ				
СЛОВА ИЗ "Р" И "М"		МЈЕРА ЗА СНАГУ			МЈЕСТО КОД ПРЊАВОРА СТАНИСЛАВ ОДМИЛА				
КАРАТ	КИК БОКСЕ ДРАЖЕНКО ПИСАРКЕ, ЗАПИСНИЧАРКЕ	ВРСТА ЈУЖНОГ ВОЂА							
СЕНТА					ТАНТАЛ				
					ДИНАР				
			РИЈЕЧНО ОСТРВО				ДИВЉА ЖИВОТИЊА СЛ СЛИКЕ		
			СЛОВА СУСЈЕДНА СЛОВУ "П"						
ХУНДАЈЕВ АУТОМОБИЛ					"МИЛЕНА ЛАЗИЋ"				
АМЕРИЧКИ КОШАРКАШ АДАМ					ДОМЕН ЗА САУДИЈСКУ АРАБИЈУ				
"ОЛИВЕР ТВИСТ"		УЗНЕМИРНОСТ ДУХА И ТИЈЕЛА					10. СЛОВО БИЈЕШИ ФУДБАЛЕР ВИДУКА		
УЖИЧАНИН		2. И 3. ВОКАЛ							
		ХОКЕЈАШКА ПЛОЧИЦА ЗА ИГРУ		"ОТРОШКА КОШАРКАШКА ШКОЛА"	"АУТО МОТО САВЕЗ"				
				АМЕРИЧКА ГЛУМИЦА ГАРБЕР					
ЕНИГМА			АРГЕНТИН, ФУДБАЛЕР		"АЛЕКСАНДАР ИЛИЋ"				
ШЕРИФ СА ЗАПАДА ВАЈАТ			КАРЛОС ИСТА СЛОВА		"АЛЕКСАНДАР НИКОЛИЋ"				
АУТОРБИТ	ВРСТА КОЊСКОГ ХОДА		ВРСТА МИНЕРАЛА						
	ТУНИС		АТОМ						
СТАНОВНИЦА АМЕРИЧКЕ САВЕЗНЕ ДРЖАВЕ									

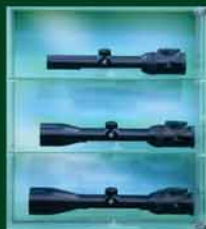

Судоку

У празна поља распоредите бројеве од 1 до 9 али тако да у сваком реду и колони буду различити бројеви, а исто тако и унутар сваког квадрата 3x3.

Тешина: тешко									Решење										
		6							9	2	8	6	9	3	7	7	1		
			9		7			1	7	3	5	1	4	9	2	6	8		
	1						6		4	6	1	8	2	7	5	9	3		
				7					3	1	9	5	6	8	2	4	7		
								5 9	6	5	7	9	8	1	4	3	2		
		8			5				2	8	4	3	7	1	6	5	9		
3									8	9	6	2	3	5	7	4	1		
			6		5				4	1	4	2	7	9	6	3	8	5	
			5		2				5	7	3	7	5	4	8	1	6	2	9

Lovac zna!
JJAĆIMOVIĆ
www.jacimovic.com d.o.o.

Bijeljina
Sremska 1,
TC Mihajlović
Tel: +387 55 243 052
Fax: +387 55 243 051

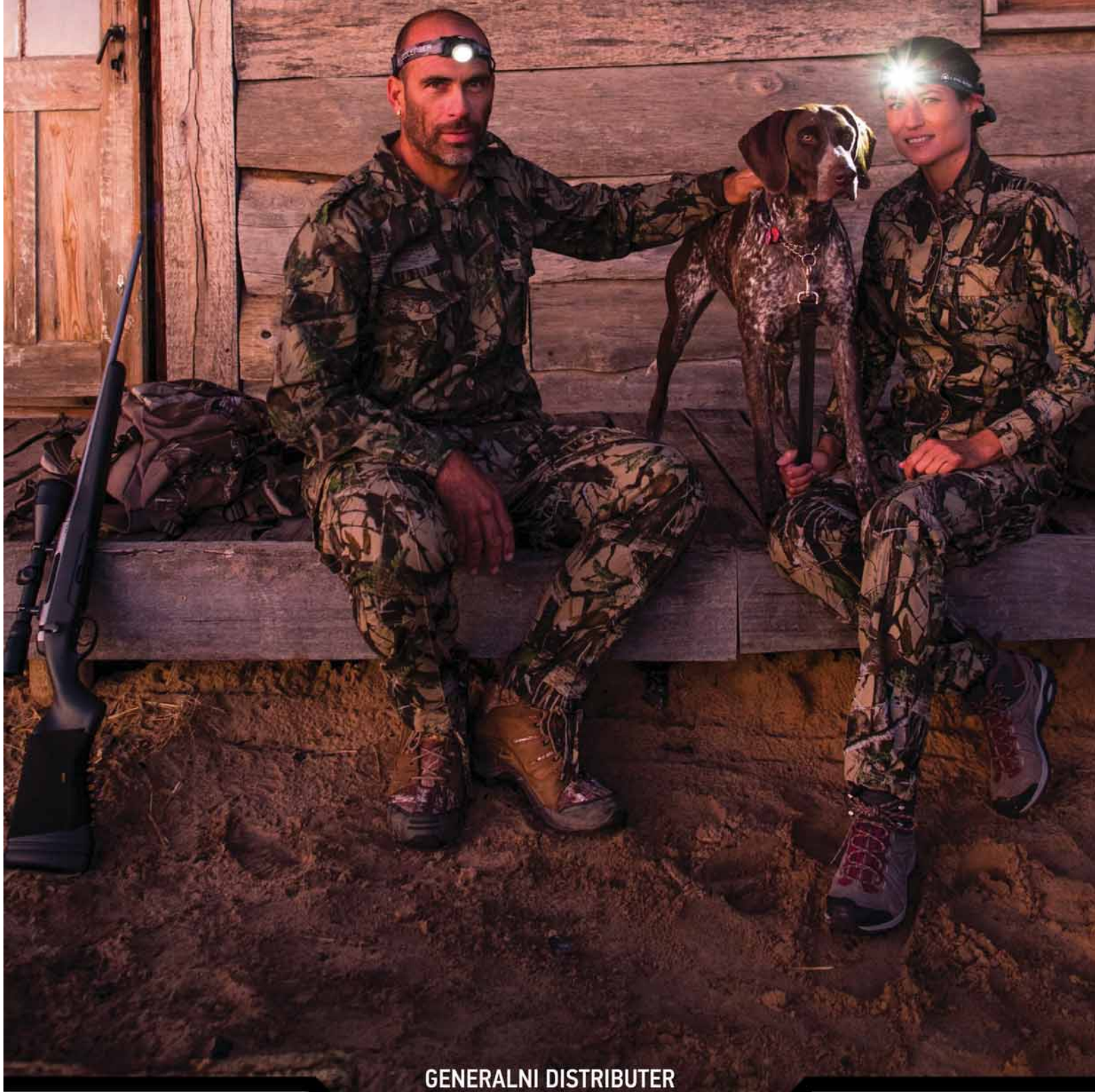
Karadordeva 83, Banja Luka
Tel: +387 51 212 904
e-mail: arms@jacimovic.com

Srpska 20, Banja Luka
Tel: +387 51 214 473
e-mail: soko@jacimovic.com

Vidovdanska 9
Gradiška, tel: +387 51 825 780
e-mail: gradiska@juventasport.com

LEDLENSER

GENERALNI DISTRIBUTER
LEDLENSER PROIZVODA ZA BiH

abc
sporting

 www.abcsporting.com

 +387 51 307 600
 +387 65 695 867
 info@abcsporting.com
 Branka Ćopića 1, 78000 Banja Luka, BiH